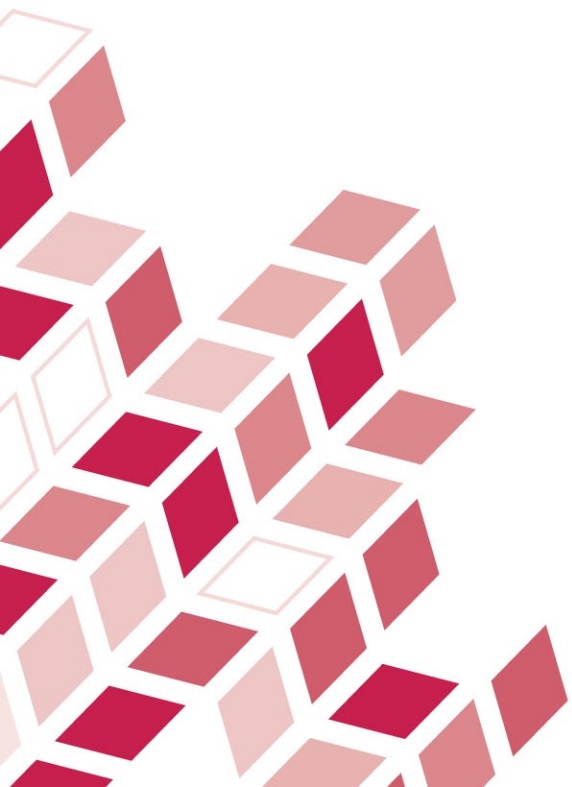

NOKUTs tilsynsrapporter

Søknad om akkreditering av doktorgrads- studium i profesjonsrettede lærer- utdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark

Januar 2011

Forord

Norske institusjoner som tilbyr høyere utdanning er delt inn i følgende kategorier:

1. ikke akkrediterte høyskoler
2. akkrediterte høyskoler
3. vitenskapelige høyskoler
4. universiteter

Kategorien angir institusjonenes selvakkrediteringsfullmakt. Det er kun universitetene som har selvakkrediteringsfullmakt til å opprette studier på alle nivåer: bachelor, master og ph.d. Institusjoner i de øvrige kategoriene kan etablere studier utenfor sine egne fullmakter dersom de, gjennom å søke NOKUT, oppnår slik akkreditering.

Søknad om akkreditering av doktorgradsprogram vurderes av en ekstern, uavhengig sakkyndig komité etter kvalitetskriterier som bestemt gjennom NOKUTs forskrift. I tillegg til å vurdere søknaden foretar sakkyndig komité også en faglig vurdering ved å besøke institusjonen og intervju sentrale grupperinger der.

Høgskolen i Hedmark (kategori 2) sendte inn søknad om akkreditering av doktorgradsprogram i Profesjonsrettede lærerutdanningsfag i mars 2010. Sakkyndig komité hadde følgende sammensetning:

- Professor Eyvind Elstad, Universitetet i Oslo (komitéleder)
- Professor Vibeke Hetmar, Danmarks pedagogiske universitetet, Aarhus universitet
- Professor Cecilia Hultberg, Kungliga Musikhögskolan i Stockholm
- Professor Sigmund Ongstad, Høgskolen i Oslo

Dette dokumentet inneholder rapporten fra den sakkyndige komiteen, Høgskolen i Hedmark sine kommentarer til sakkyndig rapport og sakkyndig tilleggsvurdering.

NOKUTs styre fattet 27. januar 2011 følgende vedtak:

1. *Doktorgradsstudiet ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark, tilfredsstillende ikke kravene til akkreditering slik de er utformet i § 2-3 i NOKUTs forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høyere utdanning (25.01.2006). Kriteriet i NOKUTs forskrift § 2-3 (1), 3: "Planen skal vise at studiet har tilstrekkelig faglig/kunstnerisk nivå, bredde og dybde og indre faglig sammenheng", er ikke oppfylt.*

Oslo, januar 2011

Terje Mørland
direktør

**SØKNAD OM AKKREDITERING AV
DOKTORGRADSSTUDIUM I
PROFESJONSRETTEDE
LÆRERUTDANNINGSFAG**

**ved
Høgskolen i Hedmark**

Rapport fra sakkyndig komité

Forord

Komiteen for vurdering av søknaden fra Høgskolen i Hedmark om akkreditering av ph.d.-studium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag legger med dette fram sin rapport. Komiteen har tatt utgangspunkt i de gjeldende retningslinjer for arbeidet og har lagt vekt på at vurderingene skal være i samsvar med etablerte vurderingskriterier. Det har vært et siktemål for arbeidet at den søkende institusjon, Høgskolen i Hedmark, skal kunne oppfatte komiteens uttalelser som tilstrekkelig klare for videre forbedringsarbeid. Komiteen har valgt å skille mellom krav stilt for å innvilge akkrediteringssøknad (som er innlemmet i konklusjonsdelen for hvert enkelt kriterium) og anbefalinger for videre forbedringsarbeid (som er merket 'anbefalinger').

Komiteen vil takke Høgskolen i Hedmark for mottakelsen under institusjonsbesøket.

Komiteens innstilling er enstemmig.

Sted/dato

Oslo, Aarhus, Stockholm 22.10.2010

Professor Eyvind Elstad, Universitetet i Oslo (leder)

Professor Vibeke Hetmar, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole - Aarhus Universitet

Professor Cecilia Hultberg, Kungliga Musikhögskolan i Stockholm

Professor Sigmund Ongstad, Høgskolen i Oslo

A) BAKGRUNN OG GRUNNLAG FOR VURDERINGEN.....	6
<i>Bakgrunn.....</i>	6
<i>Grunnlaget for vurdering .....</i>	6
<i>Komiteens sammensetning og oppgave .....</i>	6
<i>Organisering av rapporten.....</i>	7
B) SAMMENDRAG	7
C) SAKKYNDIGES VURDERING	8
1. Det skal foreligge en plan for doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.....	8
1.1 <i>Det skal foreligge et reglement for studiet/stipendprogrammet.....</i>	8
1.2 <i>Studiet/stipendprogrammet skal ha et dekkende navn.....</i>	9
1.3 <i>Planen skal vise at studiet/stipendprogrammet har tilstrekkelig faglig/kunstnerisk nivå, bredde og dybde og indre faglig sammenheng.....</i>	11
1.4 <i>Av planen skal det framgå hvordan studiet/stipendprogrammet knyttes opp mot fagområder/kunstfaglige områder med tilstrekkelig bredde og klar avgrensning til andre fagområder/kunstfaglige områder.....</i>	13
1.5 <i>Planen skal vise studiets/stipendprogrammets forankring i kjerneområde(r) som kan identifiseres i internasjonal sammenheng.....</i>	14
1.6 <i>Planen skal beskrive studiets/stipendprogrammets faglige/kunstneriske mål, opptaksgrunnlag og hva studiet/stipendprogrammet kvalifiserer til.....</i>	15
1.7 <i>Planen skal beskrive obligatoriske og valgfrie deler.....</i>	16
1.8 <i>Av planen skal det framgå at stipendiatens arbeid/prosjekt er satt inn i en bredere faglig sammenheng.....</i>	17
2. Institusjonen skal ha et stabilt fagmiljø knyttet til doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.....	19
2.1 <i>Størrelsen på fagmiljøet skal være tilpasset undervisningen, veiledningen og forskningen/det kunstneriske utviklingsarbeidet.....</i>	19
2.2 <i>Fagmiljøet skal drive aktiv forskningsvirksomhet/kunstnerisk utviklingsvirksomhet med god faglig bredde på høyt internasjonalt nivå.....</i>	20
2.3 <i>Institusjonen skal ha ansatte i hovedstilling med kompetanse innenfor det som regnes som kjerneområder for studiet/stipendprogrammet.....</i>	21
2.4 <i>Minst 50 % av de faglig ansatte knyttet til studiet/stipendprogrammet skal være professorer, de øvrige skal være førsteamanuenser.....</i>	22
3. Den faglige virksomheten ved institusjonen skal støtte opp om doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.....	22
4. Institusjonen skal delta aktivt i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og i nettverk som er relevante for doktorgrad/stipendprogrammet.....	23
5. Infrastrukturen skal være tilpasset organisering av studiets/programmets karakter og relateres til doktorgradsstudiets/stipendprogrammets mål.....	24
5.1 <i>Stipendiatene skal være sikret nødvendige og egnede arbeidsforhold bl.a. kontorplass/produksjonslokaler, utstyr, drifts- og produksjonsmidler.....</i>	24
5.2 <i>Bibliotekjentene skal være lett tilgjengelig og i samsvar med studiets/stipendprogrammets faglige innhold og nivå.....</i>	25
5.3 <i>Stipendiatene skal være sikret tilgang til IKT- tjenester av tilstrekkelig omfang og kvalitet.....</i>	26
5.4 <i>Tekniske og administrative støttetjenester skal være tilfredsstillende.....</i>	26

6. Institusjonen skal redegjøre for hvordan doktorgradsstudiet/stipendprogrammet kvalitetssikres i institusjonens system for kvalitetssikring.....	27
D) KONKLUSJON.....	29
<i>Tilfredsstiller Høgskolen i Hedmark akkrediteringskravene for doktorgrad i profesjonsrettede lærerutdanningsfag?.....</i>	<i>29</i>
<i>Komiteens påpekning av områder for videre utvikling.....</i>	<i>29</i>
E) VEDLEGG.....	30
<i>Vedlegg nummer 1 Komiteens mandat .....</i>	<i>30</i>
<i>Vedlegg nummer 2 Kriterier for akkreditering .....</i>	<i>30</i>
<i>Vedlegg nummer 3 Program for institusjonsbesøket.....</i>	<i>32</i>

A) BAKGRUNN OG GRUNNLAG FOR VURDERINGEN

Bakgrunn

Høgskolen i Hedmark søkte den 31.12. 2009 om akkreditering av doktorgradsstudiet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. NOKUT påpekte i brev datert 05.02.2010 behov for en del justeringer/opprettinger av søknaden. Ny revidert søknad fra høgskolen forelå den 15.03.2010.

Grunnlaget for vurdering

Det formelle vurderingsgrunnlaget til komiteen er:

- Lov om universiteter og høyskoler av 01.04.2005
- Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning etter lov om universiteter og høyskoler 02.01.2010 nr 96
- Forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høgre utdanning, vedtatt av NOKUT 25.01.2006

Ifølge komiteens mandat skal komiteens vurdering baseres på følgende materiale:

- Institusjonens søknad om akkreditering av ph.d.- studium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag av 15.03.2010.
- Annet relevant skriftlig materiale som NOKUT og/eller komiteen har ansett som nødvendig for vurderingen
- Komiteens erfaringer fra institusjonsbesøk

Komiteen besøkte Høgskolen i Hedmark 23.-24. august 2010. Komiteen hadde da møter med representanter for høgskolens administrative og faglige ledelse, studenter, vitenskapelig og administrativt personale og nasjonale eksterne samarbeidspartnere. Høgskolen i Hedmark valgte selv ut de personene komiteen møtte under institusjonsbesøket. Komiteen fikk også en omvisning på høgskolen og kunne inspisere infrastrukturen. Det fullstendige programmet for institusjonsbesøket finnes i del E.

Som et ledd i kvalitetssikringen av foreliggende rapport fra den sakkyndige komiteen som har vurdert søknad om akkreditering av ph.d.- studier i profesjonsrettede lærerutdanningsfag, fikk Høgskolen i Hedmark den 04.10 2010 tilsendt et utkast til rapport for korrigerende av eventuelle faktiske feil i beskrivelsene. Høgskolen formidlet i e-post av 13.10.2010 at de ikke hadde noen kommentarer til utkast til rapport (beskrivelsene). Komiteen har også innhentet opplysninger fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH), bl.a. for å sammenligne Høgskolen i Hedmark med andre institusjoner med hensyn til nøkkelfaktorer.

Komiteens sammensetning og oppgave

Den sakkyndige komiteen ble oppnevnt 11.06.2010 og har bestått av:

- Professor Eyvind Elstad, Universitetet i Oslo (leder)

- Professor Vibeke Hetmar, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole - Aarhus Universitet
- Professor Cecilia Hultberg, Kungliga Musikhögskolan i Stockholm
- Professor Sigmund Ongstad, Høgskolen i Oslo

Sekretær for komiteen har vært seniorrådgiver Gerhard Yngve Amundsen, NOKUT.

Oppgaven til sakkyndig komité har vært å vurdere hvorvidt doktorgradsstudiet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark tilfredsstillende kravene til å bli akkreditert i henhold til de standarder og kriterier som gjelder for akkreditering av doktorgradsstudier.

Organisering av rapporten

Rapporten er disponert i forhold til inndelingen i NOKUTs forskrift § 3.4 Doktorgradsstudier.

B) SAMMENDRAG

Den sakkyndige komiteen har vurdert samtlige standarder og kriterier i NOKUTs forskrift § 2-3 *Standarder og kriterier for akkreditering av doktorgradsstudier og institusjonsbasert stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid.*

Komiteen har i sin vurdering lagt både søknaden og inntrykkene fra institusjonsbesøket til grunn. Komiteen har konkludert med at søknaden ikke tilfredsstillende NOKUTs krav til akkreditering som doktorgradsstudium. Komiteens vurdering er at følgende kriterier ikke er oppfylt:

- §2-3 (1), 1 Det skal foreligge et reglement for studiet/stipendprogrammet
- §2-3 (1), 3 Planen skal vise at studiet/stipendprogrammet har tilstrekkelig faglig/kunstnerisk nivå, bredde og dybde og indre faglig sammenheng.
- §2-3 (1), 5 Planen skal vise studiets/stipendprogrammets forankring i kjerneområder som kan identifiseres i en internasjonal sammenheng
- §2-3 (1), 6 Planen skal beskrive studiets/stipendprogrammets faglige/kunstneriske mål, opptaksgrunnlag og hva studiet/stipendprogrammet kvalifiserer til.
- §2-3 (2), 3 Institusjonen skal ha ansatte i hovedstilling med kompetanse innenfor det som regnes som kjerneområder for studiet/stipendprogrammet.
- §2-3 (6) Institusjonen skal redegjøre for hvordan doktorgradsstudiet/stipendprogrammets kvalitetssikres i institusjonenes system for kvalitetssikring.

Komiteens innstilling er enstemmig.

C) SAKKYNDIGES VURDERING

1. Det skal foreligge en plan for doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.

- Det skal foreligge et reglement for studiet/stipendprogrammet.
- Studiet/stipendprogrammet skal ha et dekkende navn.
- Planen skal vise at studiet/stipendprogrammet har tilstrekkelig faglig/kunstnerisk nivå, bredde og dybde og indre faglig sammenheng.
- Av planen skal det framgå hvordan studiet/stipendprogrammet knyttes opp mot fagområder/kunsthaglige områder med tilstrekkelig bredde og klar avgrensning til andre fagområder/kunsthaglige områder.
- Planen skal vise studiets/stipendprogrammets forankring i kjerneområde(r) som kan identifiseres i internasjonal sammenheng.
- Planen skal beskrive studiets/stipendprogrammets faglige/kunstneriske mål, opptaksgrunnlag og hva studiet/stipendprogrammet kvalifiserer til.
- Planen skal beskrive obligatoriske og valgfrie deler.
- Av planen skal det framgå at stipendiatens arbeid/prosjekt er satt inn i en bredere faglig sammenheng.

1.1 Det skal foreligge et reglement for studiet/stipendprogrammet.

Beskrivelse

Høgskolestyret ved Høgskolen i Hedmark vedtok i møte 16.12.2009 en forskrift for graden ph.d. ved høgskolen. Forskriften er i sin helhet vedlagt søknaden (vedlegg 3). Forskriften består av 22 paragrafer og er bygget opp på grunnlag av UHRs veiledende forskrift. Forskriften er inspirert av regelverk fra flere andre norske læresteder. Det overordnede ansvaret for doktorgradsutdanningen ligger til styret, og ansvaret for den daglige forvaltningen er lagt til et doktorgradsutvalg bestående av: rektor, faglige ledere for doktorgradsprogrammene, dekaner ved avdelinger og en studentrepresentant.

Komiteens vurdering

Høgskolen i Hedmark har ikke forelagt et reglement for det aktuelle studiet *PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag*. Det som komiteen er blitt forelagt, er en generell forskrift. Forholdet mellom en generell og en spesifikk forskrift ble tatt opp under møtet med ledelsesgruppen uten at en der og da kom frem til en tilstrekkelig klar, felles oppfatning av saksforholdet. Komiteen presiserer at et spesifikt reglement for det aktuelle studiet skal foreligge for at kriteriet kan sies å være oppfylt.

Konklusjon

Kriteriet er ikke oppfylt. For at kriteriet skal oppfylles, må Høgskolen i Hedmark konkretisere adekvate regler som gjelder doktorgradsprogrammet som er sendt til godkjenning. Et reglement for studiet er å forstå som utfyllende regler i forhold til en generell forskrift som allerede forefinnes. Komiteen vil ikke diktere reglementets innhold. Et minstekrav er dog at utfyllende regler som gjelder for studiet *PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag* omfatter - på en eller annen måte - adekvate regler for følgende momenter:

- Regler for opptak
- Regler for krav til avhandlingen,
- Regler som gjelder innlevering av avhandlingen
- Regler som gjelder bedømmelseskomiteens arbeid
- Regler som gjelder frist for når disputasen må være gjennomført etter at innstillingen er godkjent.
- Regler for krav til trykte avhandlinger

Anbefalinger:

Når det gjelder innhold i og utforming av de enkelte punkter og paragrafer, ønsker komiteen å gi anbefalinger når det gjelder opptaksregler. Våre anbefalinger er at man bør konkretisere følgende momenter: Regler for prosedyrer for innstilling og opptak, finansiering - gitt tidsramme, eventuelt regler for andre forhold som kan trekkes inn i en totalvurdering i forbindelse med opptak.

Når det gjelder de foreliggende regler som komiteen har fått, kan Høgskolen i Hedmark også overveie følgende som en anbefaling: Ettersom Høgskolen i Hedmark er en forholdsvis liten institusjon, bør man overveie om det er klokt at minstekravet om eksterne bedømmere av avhandlingen er 1 person. Normalt bør minst 2 personer være eksterne representanter i en bedømmelseskomite. Et ytterligere spørsmål er om minst et av medlemmene i bedømmelseskomiteen – hvis det er mulig – bør være utenlandsk. Videre kan Høgskolen i Hedmark også overveie hvordan opphold ved annen (for eksempel utenlandsk) institusjon bør formuleres i form av regler. Er det å forstå som en rettighet? Hvis så er tilfelle, har Høgskolen i Hedmark et ansvar som bør overveies.

Komiteen mener også at regler som regulerer veiledningsforholdet bør klargjøres (for eksempel regler for bytte av veileder dersom veiledningsrelasjonen ikke fungerer). Hvorvidt slike regler skal inngå i reglement eller system for kvalitetssikring eller på annet vis, skal imidlertid være usagt.

1.2 Studiet/stipendprogrammet skal ha et dekkende navn.

Beskrivelse

Doktorgradsstudiet skal hete *PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag*. Innholdsområdene skal være profesjonsrettede forskningstemaer og problemstillinger som er knyttet til lærerutdanningsfagene norsk, engelsk, musikk, religion, livssyn og etikk (RLE) samt

pedagogikk. Søknaden fremhever at navnet på forskerutdanningen reflekterer det faktum at de fem fagområdene vil bli behandlet på måter som avgrenser dem fra tradisjonelle disiplinære og akademiske forskningstradisjoner. Studiet skal bidra til økt vitenskapeliggjøring og forskningsforankring av fag og utdanningspraksiser som bl.a. kjennetegnes av lærerutdanningenes, barnehagens og skolens profesjonsrelaterte erfaringskunnskaper.

Søknaden sier at innenfor doktorgradsstudiets rammer, skal begrepet *lærerutdanningsfag* hverken forstås som ”frie” akademiske fag eller som fagdidaktikk, men som ”fenomener og praksiser som enten overskrider begge i ulike syntesedanninger eller som opererer innenfor dynamiske spenninger mellom disse utdanningsmessige dimensjonene og distinksjonene.” (s.6). Begrepet *profesjonsrettet* kan i denne sammenheng virke tautologisk ifølge søknaden, men ikke sett i lys av at lærerutdanningsfag tradisjonelt og historisk har hatt forankring i disiplinbaserte fagstudier.

En viktig begrunnelse for navnet har vært departementets understrekning av at alle *lærerutdanningsfag* i de to nye lærerutdanningene (for årstrinn 1- 7 og 5 -10) nå skal være *profesjonsrettede*. Konstruksjonen kan dermed allerede sies å være i bruk også på offisielt hold. Navnet ble drøftet med begge de vitenskapelige gruppene under møtet, og komiteen fikk inntrykk av at miljøet står samlet bak navnet.

Komiteens vurdering

Komiteen ser positivt på innretning for og innhold i det studium som det er søkt om, og komiteen forstår også hvilke dilemmaer miljøet har stått overfor for å finne et dekkende navn på et fag- og forskningsfelt som på mange måter kan sies å være under oppbygging nasjonalt og internasjonalt.

Slik søknaden er utformet nå, med ambisjonen om at de fem angitte kjerneområdene også er å betrakte som fagforydninger, så kan *Profesjonsrettede lærerutdanningsfag* nok anses som tilstrekkelig dekkende. Men hvis opptakskriteriene skal gi søkere til studiet rett til å velge hvilke kurs de vil ta, må studiet - sett som spesialisering - snarere sies å kunne være rettet mer mot lærerutdanningsprofesjonen som forydning enn mot en videre spesialisering innen fag som allerede er avlagt på mastergradsnivå og som studiet rekrutterer fra.

Spørsmålet om hvorvidt navnet er dekkende, blir derfor avhengig av bl.a. to andre kriterier, nemlig forholdet mellom dybde og bredde (se punkt 1.3) og forholdet mellom obligatoriske og valgbare kurser.

Under intervjuene ved institusjonsbesøket fremkom det at de eksterne samarbeidspartnerne oppfatter navnet som dekkende for deres forventninger til programmet. De mente også at profesjonsbegrepet er relevant. De uttrykte videre forventninger om at utdanningen skulle styrke de kommende lærernes profesjons- og analysekompetanser gjennom 1) relevant forskning for profesjonene, 2) nedbrytning av muren mellom lærerpraksis og forskningen, 3) samarbeide om utviklings- og aksjonsforskningsprosjekter i lærerpraksisfeltet, samt 4) styrking av lærerutdanningens status gjennom forskningstilknytningen.

I følge søknaden er ”Profesjonsrettethet” (...) et adekvat perspektiv for ph.d-programmet å anlegge på lærerutdanningsfagene” (s. 6). Men hva innebærer en slik profesjonsrettethet? Søknaden antyder at det finnes to muligheter: 1) at forskningsprosjektene fokuserer på aspekter med relevans for de profesjoner som lærerutdanningen utdanner til – altså med

relevans for f.eks. praksis i førskole og grunnskole, og 2) at forskningsprosjektene fokuserer på profesjonsrettet lærerutdanning.

Den første mulighet understøttes f.eks. av de formål som angår målene for norsk utdanningspolitikk (s. 2), av formuleringer i søknaden om at ph.d.- programmet henvender seg til kandidater ”som er interessert i å utvikle profesjonsrettet pedagogisk og fagdidaktisk forskning med utgangspunkt i sitt vitenskapsfag.” (s. 3), og av to av de fire kompetansemål for doktorgradsstudiet, nemlig at kandidaten a) skal ”kunne formidle forskning til ulike brukergrupper og bidra til å utbre forståelse for bruk av vitenskapelige metoder og resultater, særlig innenfor utdanningssektoren og b) skal ”kunne samarbeide med praksis og med studenter i utvikling og gjennomføring av forsknings- og utviklingsprosjekter” (s. 10). Den andre muligheten understøttes av betegnelsen “lærerutdanningsdidaktikk” (f.eks. vedlegg 4, s. 2) og av innholdet i den obligatoriske del av opplæringskurset i profesjonsrettede lærerutdanningsfag (vedlegg 2, s. 9).

På spørsmål om dette under intervjuene svarte høgskolen at doktorgradsprogrammet omfatter begge muligheter. I den forbindelse ønsker komiteen at gi en anbefaling om at det tydeliggjøres 1) at betegnelsen profesjonsrettet både henviser til det felt som ferdigutdannede førskolelærere og lærere virker i, samt til det felt som lærerutdannere virker i, og 2) hvordan forskning i de to felter gjensidig styrker og utfordrer hverandre.

Konklusjon

Kriterier er oppfylt.

Anbefaling:

Programmet har et dekkende navn, men navnet gir ikke nødvendigvis en umiddelbart klar avgrensing. Høgskolen i Hedmark anbefales at man tydeliggjør hva som ligger i ordet profesjonsrettet. Komiteen har pekt på flere muligheter, og høgskolen bes å overveie om en tydeliggjøring er tjenlig.

1.3 Planen skal vise at studiet/stipendprogrammet har tilstrekkelig faglig/kunstnerisk nivå, bredde og dybde og indre faglig sammenheng.

Beskrivelse

I følge studieplanen (vedlegg 2) skal studiet omfatte et selvstendig forskningsarbeid, en godkjent opplæringsdel, deltagelse i aktive forskermiljøer, nasjonalt og internasjonalt og faglig formidling relatert til det pågående doktorgradsarbeidet. Opplæringsdelen på 30 studiepoeng skal inneholde den faglige, metodiske og etiske skoleringen som er nødvendig for avhandlingen og for en dypere innsikt i fagområdet. Alle kandidatene skal gjennomføre 18 studiepoeng som er felles obligatorisk for alle doktorgradsstudentene, mens 12 poeng er valgfrie. Opplæringsdelen består av fire hovedområder: *kurs i vitenskapsteori og forskningsetikk, Kurs i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Teoretiske perspektiver, Kurs i vitenskapelig metode og Avhandlingsseminar og faglig formidling*. Studieplanen inneholder detaljerte pensumbeskrivelser for alle kursene i opplæringsdelen.

Søknaden fremholder at opplæringsdelen er tenkt å sikre faglig bredde og dybde og at kursene er på et adekvat nivå. Indre faglig sammenheng søkes bl.a. etablert gjennom det sentrale kurset *profesjonsrettede lærerutdanningsfag*.

Komiteens vurdering

Komiteen anser grunnideene i beskrivelsen av studiet *PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag* som, i positiv forstand, dristige. Det er en forskerutdanning som i noen grad bryter med etablerte programmer og fagforståelser. Dette er nytenkende og interessant, ikke minst fordi Høgskolen i Hedmark ikke har noen forhistorie som tilbyder av ph.d.-studier. Høgskolen i Hedmark har festet seg ved styringssignaler fra nåværende utdanningsmyndigheter og latt disse reflekteres i studiets navn. Alt dette vil komiteen gi Høgskolen i Hedmark honnør for.

På den annen side er det aspekter ved konstruksjonen profesjonsrettede lærerutdanningsfag som bekymrer komiteen. Studiets bredde, dybde og indre sammenheng framstår ikke som tilstrekkelig avklart i søknaden. Høgskolen i Hedmark skriver for eksempel at begrepet lærerutdanningsfag ”verken kan forstås som ’frie’ akademiske fag eller som fagdidaktikk, men som fenomener og praksiser som enten overskrider begge i ulike syntesedanninger eller som opererer innenfor dynamiske spenninger mellom disse utdanningsmessige dimensjonene og distinksjonene”. Komiteen mener at Høgskolen i Hedmark ville tjene på å beskrive ulike grader og former for ubalanse og balanse mellom ’fagfaglighet’ og fagdidaktikk evt. didaktikk i norsk allmennlærerutdanning og dernest utmeisle en presisering av begrepet, siden det står så sentralt i søknaden.

I vedlegg 2 på side 3 står det følgende: ”Opplæringsdelen inneholder den faglige, metodiske og etiske skoloring som er nødvendig for arbeidet med avhandlingen og for å gi en dypere innsikt i fagområdet.” Komiteen finner ikke at denne sentrale teksten og en rekke andre tekstpassasjer er tilstrekkelig klargjørende.

Så vidt komiteen kan vurdere (basert på lesning av selve planteksten, samt dens utfyllende kommentarer og inntrykk etter besøket) synes viktige deler av studiet å være lagt på et rimelig høyt nivå. All den tid opplæringsdelen i den norske doktorgradstradisjonen er på 30 studiepoeng, og all den tid mellom halv- og tredjeparten av disse gjerne er felles og obligatorisk, kan det imidlertid bli begrenset spillerom for å balansere bredde og dybde. Slik forholdet er i denne søknaden (hvor det dessuten brukes seks studiepoeng på avhandlingsseminar og faglig formidling), kan i realiteten bredde sies å være prioritert foran dybde. Dette er ikke i og for seg noen kritikk, men det vil kunne innebære at studiet ikke i *særlig* grad klarer å etablere *dybde* i alle kjerneområdene, dvs. ’fagene’, på tross av de enkelte fagene (også) skal profileres noe i det generelle felleskurset. Dette framstår som et problem for komiteen.

Slik ordningen er formulert, kan en student velge bort kurs i kvantitative metoder. Kurs i kvantitative metoder bør være obligatorisk for å sikre en viss breddekompetanse siden studiet skal gi et ”forskertifikat”, det vil si et kompetansegrunnlag til å utvikle seg videre som forsker. Et slikt breddehensyn er da også intensjonen for Høgskolen i Hedmark - ”Samlet skal kursene dekke et bredt tilfang av både kvalitative og kvantitative metodiske tilnæringsmåter”).

Konklusjon

Kriteriet er ikke oppfylt. Høgskolen i Hedmark må gjøre enda tydeligere hva fagområdet og studiet skal omfatte og ikke omfatte, hvordan tilstrekkelig faglig dybde skal oppnås og hvordan bredde og faglig sammenheng skal sikres.

1.4 Av planen skal det framgå hvordan studiet/stipendprogrammet knyttes opp mot fagområder/kunsthaglige områder med tilstrekkelig bredde og klar avgrensning til andre fagområder/kunsthaglige områder.

Beskrivelse

Som forutsetning for studiets faglige lærerutdanningsprofil og profesjonsdimensjon tenker en seg ulike måter at forskerutdanningen forankres i noen overordnede perspektiver på lærerutdanning og lærerprofesjonalitet. Studieplanene fokuserer ifølge søknaden dermed på teoretiske og forskningsmessige problemstillinger som retter seg mot praksis i førskole, grunn- og videregående skole samt mot lærerutdanning og læreryrkets rolle og betydning. Disse overordnede perspektivene danner en sammenbindende dimensjon ved opplæringen.

Studiets profil er i følge søknaden forankret i på den ene side faglige og fagdidaktiske aspekter ved kunnskapsområdene; skole- og lærerutdanningsfagene norsk, engelsk, musikk, religion, livssyn og etikk. På den andre side utgjør studie- og lærerutdanningsfaget pedagogikk en viktig faglig forankring for studiet.

Avgrensningen fra andre fagområder skal sikres av den særegne profil som de beskrevne fag- og vitenskapsområdene har. Søknaden understreker at de skal utgjøre særpregede profesjonsrettede lærerutdanningsfag og at dette vil innebære en avgrensning og presisering i forhold til disiplinbaserte studie- og forskningstradisjoner, generelt en avgrensning i forhold til profesjonsrettede forskerutdanninger og også en avgrensning fra de som fokuserer på andre profesjoners kunnskapstradisjoner. For en utfyllende beskrivelse av faglig forankring og avgrensning viser søknaden til vedlegg 4 avsnitt 1.

Komiteens vurdering

Gjenstandsfeltet for programmets forskning er beskrevet slik i vedlegg 4 avsnitt 1: ”Dette innebærer forskningsfokus på noen praksisfelt som i hvert fall omfatter skole, barnehage og lærerutdanning, men som også kan inkludere det frivillige kulturlivet, institusjoner og arenaer for forskning, fag- og læremiddelutvikling, samt utdanningspolitiske og forvaltningsmessige beslutningsområder og prosesser.” Innen for dette felt/disse felter kan det forskes i problemstillinger med tilknytning til de nevnte fag, faglige så vel som fagdidaktiske, slik at det oppnås en tilstrekkelig bredde. Avgrensningen til andre fagområder etableres gjennom fokus på de fem fagområder, gjennom profesjonsrettetheten og gjennom de valgte overordnede perspektiver, de sosiokulturelle og diskursteoretiske. Avgrensningene er ikke klare, men komiteen finner at programmet med sitt fokus på det profesjonsrettede utforsker nytt land med de avgrensingsproblemer det medfører. Komiteens anbefaler derfor at avgrensingsproblematikken løpende behandles og diskuteres under utviklingen og konsolideringen av programmet. Se for øvrig kommentarer under 1.2.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.

Anbefalinger:

Komiteen anbefaler at Høgskolen i Hedmark arbeider videre med å gjøre tydelig hvordan studiet knyttes opp mot fagområder med tilstrekkelig bredde og avgrensning til andre fagområder. Høgskolen bør også klargjøre hva slags nivå i profesjonspraksis studiet skal sikte seg inn mot.

1.5 Planen skal vise studiets/stipendprogrammets forankring i kjerneområde(r) som kan identifiseres i internasjonal sammenheng.

Beskrivelse

Doktorgradsstudiet skal være forankret i fem kjerneområder som er knyttet til de følgende humanistiske og pedagogiske lærerutdanningsfagene: norsk, engelsk, musikk, religion, livssyn og etikk (RLE) og pedagogikk. Alle de fem fagene er sentrale i forskningsmiljøene ved høgsolen. De fem kjerneområdene er beskrevet og diskutert utdypende i vedlegg 4 til søknaden.

Norskfagets innretning kjennetegnes ved de mange temaområder knyttet til fagmiljøet ved høgsolen, og kan knyttes til anvendt språkvitenskap ("Applied linguistics") og nordisk litteraturvitenskap ("Nordic literature"). Fagmiljøet ved høgsolen under anvendt språkvitenskap kan knyttes til områdene: lese- og skriveforskning ("Literacy"), Norsk som andrespråk ("Bilingual and Second language learning and teaching") og norskopplæring/norsklærerforskning ("Language education/ Language teacher education"). I nordisk litteraturvitenskap aksentueres lyrikk og lyrikklesninger, sammensatte tekster og regional litteratur som sentrale områder. Søknaden sier videre at forskningen som omtales under anvendt språkvitenskap like gjerne kunne vært plassert under fagdidaktikk. Norskfaget ved høgsolen dokumenterer også utviklingsarbeid rettet mot skolefaget og lærerutdanningsfaget.

Engelskfaget ved høgsolen inngår i lærerutdanningen på ulike nivåer: i allmennlærer-/grunnskolelærerutdanning, i bachelorutdanning, ppu-utdanning, på masternivå og i etter- og videreutdanning for lærere. Det skiller mellom engelsk fagdidaktikk og faget engelsk slik at kun lærerstudenter gjennomfører moduler i fagdidaktikk. Lærerutdanningsfaget engelsk består av tre hovedkomponenter: språkvitenskapelig, kulturvitenskapelig og fagdidaktisk komponent. Høgsolens forskning er mest sentrert om den språkvitenskapelige og den fagdidaktiske komponenten.

Musikkfaget inngår ved høgsolen i både en bachelorgrad i musikk og i en faglærerutdanning i musikk med vekt på barne- og ungdomskultur. Fra 2010 skal musikkfaget inngå i den nye grunnskolelærerutdanningen innenfor begge utdanningsløp. Det eksisterer også en mastergrad med fordypning i musikk. Lærerutdanningsfaget musikk ved høgsolen blir i søknaden presentert som både et musikkvitenskapelig og et musikkpedagogisk innrettet fag.

RLE- (religion, livssyn og etikk)faget inngår i høgsolens lærerutdanninger. Faget har en innretning mot religions- og livssynsdidaktikk. Faget presenteres innenfor en generell kontekst hvor det er satt søkelys på nytenkning rundt fagets flerkulturelle og livstolkningsplurale profil.

Pedagogikkfaget vil som en del av alle lærerutdanningene ha fokus på utvikling av et fag som er både profesjonsorientert, praksisbasert og forskningsbasert. Det integrerende element i faget skal ifølge søknaden være profesjonenes yrkesutøvelse eller "praktiske synteser" (s.40 vedlegg 4). Fagets innretning ved høgsolen er mot bl.a. flerkulturell pedagogikk (multi-cultural; inter-cultural education) og tilpasset opplæring.

Komiteens vurdering

Søknaden om studiet *PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag* er forankret dels i fem kjerneområder og dels i et felles allment kjerneområde. Imidlertid er det i selve søknaden på side 9 ikke egentlig gjort noe forsøk på å relatere disse fem-seks kjerneområdene til områder som kan gjenkjennes i internasjonal sammenheng.

Konklusjon

Kriteriet er ikke oppfylt: Høgskolen i Hedmark har ikke på en tilstrekkelig klargjørende måte redegjort for hvordan studiet generelt kan identifiseres i internasjonal sammenheng. På den annen side er det gjort forsøk på å redegjøre for hvordan noen kjerneområder (for eksempel musikk i vedlegg 4) kan identifiseres i internasjonal sammenheng. Komiteen mener det vil være fullt ut mulig å klargjøre hvordan alle de aktuelle kjerneområdene forholder seg til lignende vitenskapelige felter internasjonalt. Dette må det gjøres rede for, for at kriteriet kan anses som innfridd. En slik drøfting vil kunne bidra til å tydeliggjøre i hvilken grad og på hvilke måter kjerneområdene er eller bør ses som gjenkjennbare 'fag' eller 'fagfordypninger'/spesialiseringer i en ikke-nasjonal kontekst.

1.6 Planen skal beskrive studiets/stipendprogrammets faglige/kunstneriske mål, opptaksgrunnlag og hva studiet/stipendprogrammet kvalifiserer til.

Beskrivelse

Det overordnede siktemålet med ph.d.-utdanningen er å bidra til sterkere forskningsforankring og høyere forskningskvalitet i norsk lærerutdanning. Det skal oppnås gjennom økt vitenskapeliggjøring av fag- og utdanningspraksiser som er sentrale for lærerutdanningenes, barnehagens og skolens profesjonsrelaterte erfaringskunnskaper. Det er utarbeidet læringsutbyttebeskrivelser for utdanningen. De beskriver i søknaden ph.d.-kandidatens totale læringsutbytte slik (s.10):

KUNNSKAP <ul style="list-style-type: none">
• <i>ha omfattende systematisk kunnskap på høyeste internasjonale nivå innenfor forskningsområdet</i>
• <i>gjennom eget forskningsarbeid ha gitt et vesentlig bidrag til utvikling av ny kunnskap av betydning for profesjonsrettede lærerutdanningsfag og kunne bidra til utvikling av kunnskap, teorier, metoder innenfor fagområdet</i>
FERDIGHETER <ul style="list-style-type: none">
• <i>kunne selvstendig, og i samarbeid med andre, designe, igangsette og gjennomføre forsknings- og utviklingsarbeid</i>
• <i>kunne vurdere og kritisk analysere teorier og metoder innenfor fagområdet og på et vitenskapelig grunnlag utfordre etablert kunnskap og praksis</i>
KOMPETANSE <ul style="list-style-type: none">
• <i>kunne gjennomføre forskning med høy grad av etisk bevissthet og faglig integritet</i>
• <i>kunne formidle forskningsresultater gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale publiseringskanaler og delta i faglige diskusjoner</i>
• <i>kunne formidle forskning til ulike brukergrupper og bidra til å utbre forståelse for</i>

bruk av vitenskapelige metoder og resultater, særlig innenfor utdanningssektoren

- *kunne samarbeide med praksis og med studenter i utvikling og gjennomføring av forsknings- og utviklingsprosjekter*

ph.d.-studiets målgruppe er kandidater fra fagdidaktiske og pedagogiske mastergradsstudier, kandidater med pedagogiske profesjonsutdanninger med integrert mastergrad og for kandidater med mastergrad i språk og kulturfag. I samarbeid med NAFOL kan det også representere et forskerutdanningstilbud for tilsatte i lærerutdanningen. Søkeren skal ha et karaktergjennomsnitt på minst B, men det åpnes opp for unntak.

Studieprogrammet er ment å kvalifisere for forskning, forskningsformidling og annet vitenskapelig arbeid i høyere utdanning (særlig i forbindelse med lærerutdanning).

Komiteens vurdering

Komiteen mener målene for studiet og hva de kvalifiserer for er tilstrekkelig klart formulert. Kandidatene skal primært styrke lærerutdanningsprofesjonen ved å videreutvikle forskningsforankringen i norsk lærerutdanning. Intervjuene med flere grupper bekreftet dette inntrykket.

De foreslåtte kriteriene for opptak er imidlertid ikke tilstrekkelig klargjørende. Høgskolen skriver at "For å bli tatt opp til doktorgradsprogrammet må søkeren normalt ha femårig mastergrad eller tilsvarende utdanning som institusjonen har godkjent som grunnlag for opptak". I søknaden antydes noen mastergrader som kan være godkjent for opptak. Dette er klargjørende. Men hvilke andre typer mastergrader (evt. hovedfag) gir grunnlag for opptak og hvilke gir ikke grunnlag for opptak? Side 10-11 nevnes "fagdidaktiske og pedagogiske mastergradsstudier, kandidater som har pedagogiske profesjonsutdanninger med integrert mastergrad, samt ... kandidater med MA i for eksempel engelsk språk, nordisk språkvitenskap, norsk som andrespråk, litteraturstudier" og så videre. Komiteen forventer ikke noen liste med detaljerte regler som regulerer opptaksgrunnlag for andre studier enn de som er nevnt (s. 32), men det må bringes klarhet i hvilke prinsipper som skal følges dersom høgskolen skal ta opp studenter med annen utdanning enn ved det som er høgskolens egne mastergradskandidater. Det er også visse uklarheter ved opptaket fra høgskolens egne programmer. Hvor mange studiepoeng i fagene musikk, engelsk, norsk, RLE, pedagogikk kreves fra bachelor og mastergradsstudier for at studentene skal fordype seg på ph.d.-nivå?

Konklusjon

Kriteriet er ikke oppfylt. Studiets mål og hva det kvalifiserer for er tilfredsstillende og klart beskrevet, men opptaksgrunnlaget for studiet er ikke tilfredsstillende beskrevet og må presiseres. Det må dokumenteres prinsipper for opptak til doktorgradsstudiet. Det må tydeliggjøres hvilke formelle forkunnskapskrav som gjelder ved opptak til de fem innretningene.

1.7 Planen skal beskrive obligatoriske og valgfrie deler.

Beskrivelse

Opplæringsdelen av ph.d.-studiet inneholder den faglige, metodiske og etiske skoleringen som er nødvendig for arbeidet med avhandlingen. I opplæringsdelen gis det tilbud om kurser på høyt vitenskapelig nivå og som samlet skal utgjøre minst 30 studiepoeng. Alle kandidater skal

gjennomføre 18 studiepoeng med obligatoriske kurser, og det er dermed 12 studiepoeng som velges selv av kandidaten i samarbeid med veileder. Opplæringsdelen er delt i følgende fire hovedområder:

KURSTYPE	OMFANG
A. <i>Kurs i vitenskapsteori og forskningsetikk</i>	8 studiepoeng (8 obligatoriske)
B. <i>Kurs i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Teoretiske perspektiver</i>	8 studiepoeng (4 obligatoriske + 4 selvvalgte)
C. <i>Kurs i vitenskapelig metode</i>	8 studiepoeng (8 selvvalgte)
D. <i>Avhandlingsseminar og faglig formidling</i>	6 studiepoeng (6 obligatoriske)

Kursene er beskrevet nærmere i selve studieplanen (vedlegg 2). Der redegjøres det for kursenes innhold, pensum og læringsutbyttebeskrivelser.

Komiteens vurdering

Studieplanen beskriver de obligatoriske og valgfrie delene på en tilfredsstillende måte.

Anbefalinger:

Komiteen konstaterer at Høgskolen i Hedmark har konkretisert flere innovative doktorgradskurs. Tilbudet av kurs sikrer imidlertid ikke fullt ut den indre faglige sammenheng i studietilbudet. For eksempel er fokus på profesjonsrettet lærerutdanning gjort obligatorisk, men ikke profesjonsrettet lærerpraksis. Kurstilbudet til studenten bør inneholde muligheter for kurs i kvantitative metoder. Ideelt sett bør en også kunne tilby mer omfattende kurser for kandidater som ikke bare benytter seg av kvalitative metoder, eventuelt i samarbeid med relevante og kvalifiserte samarbeidspartnere.

Studieplanen ville ha vært styrket dersom Høgskolen i Hedmark utvikler noen flere kurser og problematiserer og/eller presiserer hvilke konsekvenser forholdet mellom de obligatoriske og valgfrie delene vil eller kan få for den enkelte student (i motsetning til studiet som helhet). Som nevnt ovenfor, er komiteen noe mer usikker på om den kursporteføljen som er beskrevet vil være tilstrekkelig relevant for noen potensielle søkere. Men denne potensielle svakheten er ikke tilstrekkelig viktig til at en kan si at kriteriet ikke er oppfylt.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.

Anbefaling:

Komiteen mener at høgskolen bør utvikle og tilby et obligatorisk kurs i kvantitative metoder, slik en ved intervjuene fikk inntrykk av at Høgskolen i Hedmark har intensjoner om.

1.8 Av planen skal det framgå at stipendiatens arbeid/prosjekt er satt inn i en bredere faglig sammenheng.

Beskrivelse

Studiet vil være en flerfaglig og tverrfaglig arena for forskeropplæring og vil bestå av flere humanistiske og utdanningsvitenskapelige lærerutdanningsfag og fem kjerneområder med

innbyrdes forbindelser. Slik settes stipendiatens arbeid potensielt inn i en bredere sammenheng. Stipendiatens arbeid skal videre settes inn i en profesjonsrettet, vitenskapelig kontekst som setter sammenheng, relevans og kontinuitet i forhold til lærerutdanning, skoleutvikling og forskerutdanning.

Høgskolen i Hedmark deltar i den nasjonale forskerskolen for lærerutdanning NAFOL. Her vil stipendiatenes arbeide kunne settes inn i en nasjonal sammenheng med fokus på å styrke og utvikle norsk lærerutdanning.

Komiteens vurdering

Doktorgradsprogrammet vil bli forankret i et miljø som for det første gjennom de eksisterende forskergrupper tilbyr en bred faglig sammenheng, og som for det annet inviterer doktorgradsstudentene til å delta aktivt i disse grupper sammen med de ansatte forskere.

Programmets tverrvitenskapelige profil, som har god forankring ved høgskolen, tilbyr en bredere sammenheng som er felles for alle stipendiater som skal følge programmet, noe som gjør det enklere å oppnå den "kritiske massen" som kreves for å holde høy kvalitet i vitenskapelige diskusjoner.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.

2. Institusjonen skal ha et stabilt fagmiljø knyttet til doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.

- Størrelsen på fagmiljøet skal være tilpasset undervisningen, veiledningen og forskningen/det kunstneriske utviklingsarbeidet.
- Fagmiljøet skal drive aktiv forskningsvirksomhet/kunstnerisk utviklingsvirksomhet med god faglig bredde på høyt internasjonalt nivå.
- Institusjonen skal ha ansatte i hovedstilling med kompetanse innenfor det som regnes som kjerneområder for studiet/stipendprogrammet.
- Minst 50 % av de faglig ansatte knyttet til studiet/stipendprogrammet skal være professorer, de øvrige skal være førsteamanuenser.

2.1 Størrelsen på fagmiljøet skal være tilpasset undervisningen, veiledningen og forskningen/det kunstneriske utviklingsarbeidet.

Beskrivelse

Ph.d.-studiets fagmiljø er tilknyttet avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap ved campus Hamar. Denne avdelingen er høgskolens største med 175 (vitenskapelig) ansatte. Av disse igjen er 123 vitenskapelig tilsatte tilknyttet fagområdet lærerutdanning. I arbeidet med undervisning og forskning knyttet til de fem lærerutdanningsfagene: norsk, musikk, engelsk, pedagogikk og religion, livssyn og etikk oppgir høgskolen at det er i alt 85 vitenskapelig ansatte. Av disse igjen er det 16 personer som skal ha tilknytning til det aktuelle ph.d.-studiet.

Blant de 16 tilsatte har høgskolen planlagt å avsette 4,2 årsverk til å veilede kandidater, tilby kurs og lede programmet (jf vedlegg 5). Studiet skal gi tilbud til 20 ph.d.- studenter. Per i dag er det 23 stipendiater knyttet til Høgskolen i Hedmark. Av disse er 15 rekrutteringsstipendiater, tre er NFR-stipendiater og fem er støttet av høgskolens stipendordning for tilsatte. Alle dagens stipendiater har sin formelle tilknytning til et annet lærested, men Høgskolen i Hedmark har enten bi- eller hovedveilederansvar for 19 av disse stipendiatene.

Komiteens vurdering

Komiteen har generelt et godt inntrykk av dybden og bredden i den relevante kompetansen i det miljøet og blant de ressurspersoner som står bak søknaden. Det anses i hovedsak tilstrekkelig robust til å håndtere driften av et fremtidig ph.d.-studium.

Størrelsen på de fagdidaktiske miljøer varierer. Komiteen velger å forstå alle de fem områdene som kjerneområder. Størrelsen på de fagdidaktiske miljøer varierer. Komiteen velger å forstå alle de fem områdene som kjerneområder. Høgskolen bør imidlertid vurdere om 0.1 årsverk er tilstrekkelig for å kunne opprettholde kvaliteten i kjerneområdet RLE.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.

Anbefaling: Høgskolen anbefales å vurdere å styrke personellressursen i lærerutdanningsfaget RLE.

2.2 Fagmiljøet skal drive aktiv forskningsvirksomhet/kunstnerisk utviklingsvirksomhet med god faglig bredde på høyt internasjonalt nivå.

Beskrivelse

Høgskolen har over lenger tid arbeidet strategisk med oppbygning av forskningsvirksomhet. Det har vært brukt tematiske innsatsområder for å styrke forskningsinnsatsen og det har vært utviklet tre nye mastergrader. Innsatsområdene har vært *Arena for kultur- og språkfag* og *Flerkulturell barnehage og skole*. Innsatsområdene har fått tildelt midler til forskningsaktiviteter, internasjonalisering og til å bygge FoU-kultur. Forskerutdanningen og forskningen skal fremover støtte opp under den faglige lærerutdanningsprofilen og profesjonsdimensjonene som ph.d.-studiet skal ha.

Det har også vært benyttet nyttilsetninger i denne oppbyggingen. Som et resultat av nyttilsetninger innenfor kjerneområdet pedagogikk, er det nylig (mars 2010) opprettet et *Senter for praksisrettet utdanningsforskning*. Formålet er å styrke den praksisnære forskningen knyttet til lærerutdanningene.

Ved Avdeling for lærerutdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark er det i perioden 2006-2009 produsert publikasjonspoeng over gjennomsnittet for lærerutdanningsmiljø ved et utvalg fra norske høgskoler.

Tabell 1 Publikasjonspoeng og andel av de på nivå 2 (2006-2009)¹

Avdeling	2006	2006	2007	2007	2008	2008	2009	2009
	Publikasjonspoeng	Nivå 2	Publikasjonspoeng	Nivå 2	Publikasjonspoeng	Nivå 2	Publikasjonspoeng	Nivå 2
HiH - Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap	21,1	1,00 %	31,8	7,30 %	66,2	13,80 %	43	8,70 %
HiB – Avd for lærerutdanning	13,6	7,60 %	31,4	10,30 %	31,7	8,70 %	35,4	4,00 %
HiNT - Avd for lærerutdanning og naturvitenskap	-	-	-	-	23,3	0 %	20,2	6,30 %
HiO - Avd for lærerutdanning og internasjonale studier	23,6	8,00 %	28,6	20,90 %	43,4	7,40 %	72,4	7,60 %
HSF – Avd for lærerutdanning	19,5	5,60 %	7,2	4,20 %	3	0,00 %	15,6	3,30 %
HiST - Avd for lærer- og tolkeutdanning	4,8	0,00 %	13,1	11,10 %	16,9	8,70 %	53,3	8,50 %
HiT - Avd for estetiske fag, folkekultur og lærerutdanning	7	0,00 %	16,6	3,90 %	8,3	0,00 %	6,9	7,60 %
HiTØ – Avd for lærerutdanning	2,6	0,00 %	13,6	0,00 %	11,2	7,10 %	-	-
HVE – Avd for lærerutdanning	20,5	0,00 %	35,3	0,00 %	37,4	0,00 %	63,7	2,60 %
HVO - Avd for lærerutdanning +humanistiske fag fra 2007	8,9	0,00 %	29	18,20 %	41	19,20 %	42,2	6,30 %
HiØ – Avd for lærerutdanning	10,5	26,10 %	4,7	18,80 %	8,4	0,00 %	9,2	11,10 %
Gjennomsnittsverdier ²	13,2	5 %	21,1	9 %	26,4	6 %	36,2	7 %

Kilde: Database for statistikk om høgre utdanning (DBH).

¹ En del institusjoner har ikke oppdeling i (meningsfylte) underenheter i DBHs publiseringsdata. Videre vil det ved en del av de oppgitte avdelingene befinne seg andre fag enn lærerutdanning

² Gjennomsnittsverdiene (prosenttallene i siste rad) er ikke vektet på enhetenes størrelse.

Høgskolen i Hedmark dokumenterer flere forskningsprosjekter med ekstern finansiering som kilde; bl.a fra NFR, Oslo kommune, Kunnskapsdepartementet. Høgskolen i Hedmark har videre vært ansvarlig for å arrangere flere vitenskapelige konferanser som har inkludert forskjellige deler av fagmiljøene.

Kjernegruppen av ansatte dokumenterer også flere bidrag (papers) ved internasjonale konferanser. Høgskolen deltar også aktivt i flere felles internasjonale (særlig nordiske) forskningsprosjekter med andre læresteder.

Komiteens vurdering

Komiteen mener at den forskningsmessige aktivitet som har pågått i fagmiljøet de siste årene er relevant og ligger noe over gjennomsnittet i norske høgskoler. Komiteen tolker kriteriet til å gjelde spørsmålet om fagmiljøet er på høyde med sammenliknbare miljøer, samtidig som omfanget av internasjonal publisering skal være på et høyt nok nivå. Komiteen mener kjernegruppens vitenskapelige produksjon tilfredsstillende kriteriet. Videre er omfanget av internasjonalt publiserte forskningsarbeider påtakelig i mange av de kjerneområdene som søknaden omfatter.

Innenfor kjerneområdet musikk, har forskere ved høgskolen levert bidrag som også har vakt internasjonal oppmerksomhet, først og fremst med innretning mot ungdomskultur og musikkommunikasjon via ny teknikk. Dette delområdet innenfor musikkpedagogikk er spesielt relevant for musikk som profesjonsrettet lærerutdanningsfag.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt. Fagmiljøet driver aktiv forskningsvirksomhet med god faglig bredde på et tilfredsstillende høyt internasjonalt nivå.

Anbefaling:

Selv om omfanget av publisering i internasjonale publikasjonskanaler synes å være tilstrekkelig god, tilrådes høgskolen å legge forholdene til rette for fortsatt positiv utvikling når det gjelder publisering i internasjonale publikasjonskanaler.

2.3 Institusjonen skal ha ansatte i hovedstilling med kompetanse innenfor det som regnes som kjerneområder for studiet/stipendprogrammet.

Beskrivelse

Høgskolen har 16 personer som alle har hovedstilling ved institusjonen knyttet til ph.d.-studiet. Det er fire personer knyttet til kjerneområdet musikk, seks personer til faget norsk (hvorav en er en ubesatt professorstilling per søknadstidspunkt), tre personer til faget engelsk, tre til faget pedagogikk og en til faget religion, livssyn og etikk. Tre av kjerneområdene har tilsatte med professorkompetanse.

Komiteens vurdering

Høgskolen har selv kalt de fem aktuelle fordypningene/lærerutdanningsfagene for kjerneområde(r) i doktorgradsstudiet. For alle kjerneområdene/lærerutdanningsfagene er det dokumentert ansatte i hovedstilling ved høgskolen, men kun tre av disse har tilsatte med

professorkompetanse. Komiteen finner det rimelig at kjerneområder i et doktorgradsprogram har slik kompetanse.

Konklusjon

Kriteriet er ikke oppfylt. Det må dokumenteres professorkompetanse også i de to siste kjerneområdene engelsk og RLE.

2.4 Minst 50 % av de faglig ansatte knyttet til studiet/stipendprogrammet skal være professorer, de øvrige skal være førsteamanuenser.

Beskrivelse

Av vedlegg 5 til søknaden fremgår det at det er foreslått avsatt 4,2 årsverk til arbeidet med ph.d.-studiet. Av disse er 3,3 årsverk utført av professorer. Tre av lærerutdanningsfagene (kjernefagene) har professorårsverk knyttet til seg og to har ikke dette. Kjernegruppen og det fremlagte forslaget til disponering av arbeidsoppgaver er i følge søknaden robust nok til å kunne drive et ph.d.-studium som skal ta opp fem kandidater årlig. Den har god fordeling mellom de aktuelle kjerneområdene, og det er gjort målrettede tiltak for å skaffe professorkompetanse i de to fagene (engelsk og RLE), noe som på søknadstidspunktet ikke er oppnådd.

Komiteens vurdering

Doktorgradsstudiet som helhet har godt over 50 % av årsverk blant de faglige ansatte utført av professorer og alle øvrige faglige ansatte er førsteamanuenser. Det er slik at 3,3 av 4,2 årsverk skal utføres av professorer.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.

3. Den faglige virksomheten ved institusjonen skal støtte opp om doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.

Beskrivelse

To av tre av de institusjonene som i 1994 slo seg sammen til Høgskolen i Hedmark var lærerutdanningsinstitusjoner. Lærerutdanningene er derfor en helt sentral utdanning ved høgskolen. Det eksisterer et bredt fagmiljø i dag. Det finnes flere utdanningstilbud og det avspeiler seg i antall studenter. Det er de senere årene (fra 2005) opprettet tre nye mastergrader; Master i kultur- og språkfagenes didaktikk, Master i språk, kultur og digital kommunikasjon og Master i tilpasset utdanning. I sum har disse tre mastergraden utdannet 40

kandidater per desember 2009. Høgskolens tilbud innen lærerutdanning er ellers bredspektret: førskolelærerutdanning, allmennlærerutdanning, faglærerutdanning i musikk og kroppsøving og PPU-utdanning.

Selv om Høgskolen i Hedmark ikke har tilbudt ph.d.-utdanning tidligere, har Høgskolen i Hedmark langvarig erfaring i å integrere doktorgradsstipendiater i forskningsmiljøet, blant annet gjennom å integrere stipendiater i forskergrupper, veilede stipendiater og involvere stipendiater i internasjonale nettverk som høgskolens ansatte deltar i.

Høgskolen deltar i Nasjonal forskerskole for lærerutdanningen (NAFOL). Den ble opprettet i 2009 og er et nettverk bestående av de fleste norske lærerutdanningsinstitusjoner. Det er NTNU som leder NAFOL.

Komiteens vurdering

Komiteen har et positivt inntrykk av det faglige miljøet, ikke minst etter besøket, hvor komiteen hadde møter med master- og doktorgradsstudenter, samt flere grupper med faglig tilsatte. Komiteen har tillit til at fagmiljøet vil kunne gi det doktorgradsstudiet det er søkt om god faglig støtte. Mange av de ansatte har over tid veiledet doktorgradsstudenter knyttet til andre programmer. Således har fagmiljøet demonstrert erfaring med doktorgradsveiledning.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt

4. Institusjonen skal delta aktivt i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og i nettverk som er relevante for doktorgrad/stipendprogrammet.

Beskrivelse

Høgskolen i Hedmark har per i dag avtaler om samarbeid og deltagelse i forskerutdanning med følgende instanser: NAFOL og Nordisk forskerskole i musikkpedagogikk. Høgskolen i Hedmark er dessuten institusjonsmedlem i Nordisk nettverk for musikkpedagogisk forskning, og Nordic Network in Music Education (Nordplus). Det arbeides for tiden med å inngå flere avtaler med nordiske institusjoner.

Utover de faste avtalene deltar høgskolen i en rekke internasjonale prosjektbaserte nettverk. Søknaden oppgir en rekke internasjonale institusjoner som har inngått i slike prosjekter (s.39). Under de enkelte forskernes individuelle CVer (vedlegg 4) fremkommer også at enkeltforskere deltar i en rekke forskernettverk.

Komiteens vurdering

Komiteen fikk under besøket møte representanter for ulike nettverk og funksjoner med ansvar for internasjonale forbindelser og fikk bestyrket inntrykket av en aktiv og utadrettet

institusjon. Flere aktuelle fagpersoner er nasjonale og nordiske nettverksledere og de enkeltes CVer vitner om oppdaterte medarbeidere.

Spesielt innen kjernområdet musikk er høgskolens forskere vel integrert i nordisk samarbeid gjennom NNMPF (Nordisk nettverk for forskning i musikkpedagogikk). Dette nettverket tilbyr doktorgradsstudentene gode muligheter for å knytte verdifulle kontakter og å utveksle erfaringer med andre nordiske doktorander og forskere, samt å få sine pågående forskningsprosjekter vurdert av erfarne forskere.

Likevel indikerer kanskje den noe mangelfulle beskrivelsen av noen av kjerneområdenes relasjon til tilsvarende internasjonale forskningsfelt (se punkt 1.5) at Høgskolen i fremtiden med fordel kan engasjere seg enda sterkere internasjonalt slik at en kan knytte egen lokal og nasjonal forskning mer bevisst til utviklingen internasjonalt. Siden det skjer mye både i nordisk og internasjonal sammenheng på den fag- og allmenndidaktiske fronten, er det naturlig for et doktorgradsstudium å ha ambisjoner om å være på høyden.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt. Institusjonen deltar aktivt i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og i nettverk som er relevante for doktorgrad/stipendprogrammet.

Anbefaling:

Komiteen mener Høgskolen bør styrke sitt internasjonale nettverk på enkelte felt og da særlig utenfor Norden.

5. Infrastrukturen skal være tilpasset organisering av studiets/programmets karakter og relateres til doktorgradsstudiets/stipendprogrammets mål.

- Stipendiatene skal være sikret nødvendige og egnede arbeidsforhold bl.a. kontorplass/produksjonslokaler, utstyr, drifts- og produksjonsmidler.
- Bibliotek tjenestene skal være lett tilgjengelig og i samsvar med studiets/stipendprogrammets faglige innhold og nivå.
- Stipendiatene skal være sikret tilgang til IKT- tjenester av tilstrekkelig omfang og kvalitet.
- Tekniske og administrative støttetjenester skal være tilfredsstillende.

5.1. Stipendiatene skal være sikret nødvendige og egnede arbeidsforhold bl.a. kontorplass/produksjonslokaler, utstyr, drifts- og produksjonsmidler.

Beskrivelse

Høgskolen har over flere år hatt ansvar for stipendiater og lagt til rette for at disse har vært sikret nødvendige og egnede arbeidsforhold. De har hatt tilgang på veiledning, bibliotekstjenester og tekniske og administrative støttetjenester. De har hatt gode kontorarbeidsplasser. Alle stipendiater plasseres ved tilsetning i et institutt der instituttleder har personalansvar.

Komiteens vurdering

Under omvisningen på institusjonene ble det sagt at selv når doktorgradsstudiet var fullt bemannet (estimert til 20 doktorstudenter) og med de to nye lærerutdanninger, vil det var god kapasitet med hensyn til kontorer og infrastruktur. Det samlede inntrykk av arbeidsforholdene er udelt positivt.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt. Komiteen mener stipendiatene vil være sikret nødvendige og egnede arbeidsforhold blant annet kontorplass/produksjonslokaler, utstyr, drifts- og produksjonsmidler.

5.2. Bibliotekstjenestene skal være lett tilgjengelig og i samsvar med studiets/stipendprogrammets faglige innhold og nivå.

Beskrivelse

På campus Hamar er biblioteket plassert i hjertet av bygningsmassen med lett tilgang for høgskolens ansatte og studenter. Biblioteket har total 145.000 bind, 36.000 e-bøker, 803 trykte og 10.638 elektroniske tidsskrifter. Høgskolebiblioteket abonnerer på 17 referansedatabaser og 22 fulltekstdatabaser. De relevante fagområdene for ph.d.-studiet er dekket. Biblioteket deltar i samarbeid med andre nasjonal institusjoner og har tilgang på fag- og forskningsbibliotek også gjennom dette nettverket. Biblioteket har 18,8 årsverk. Seks stillinger i biblioteket er direkte knyttet til avdelingen for lærerutdanning og naturfag på Hamar som vil være ph.d.-områdets primære fagmiljø.

Biblioteket har erfaring med doktorgradsstipendiater. Biblioteket bistår i informasjonssøk og tilbyr undervisning i bruk av databaser og referanseverktøy (EndNote). Biblioteket er ansvarlig for å publisere høgskolens rapportserie og ved å registrere og dokumentere høgskolens FoU-produksjon (forskdoc).

Komiteens vurdering

Høgskolen har god tilgang på aktuell og relevant forskningslitteratur. Når det gjelder tilgang til vitenskapelige tidsskrifter, er man ved Høgskolen som ellers i en overgangsfase ved at en har færre papirbaserte publikasjoner og flere elektroniske. Studentene skulle derfor fortsatt kunne være oppdaterte.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt. Komiteen mener bibliotekstjenestene vil være lett tilgjengelig og i samsvar med studiets/stipendprogrammets faglige innhold og nivå.

5.3. Stipendiatene skal være sikret tilgang til IKT- tjenester av tilstrekkelig omfang og kvalitet.

Beskrivelse

Stipendiaten skal møte robuste standardløsninger av maskinvare og programvare. Stipendiaten vil bli likestilt med de øvrige vitenskapelige ansatte og få tilgang til de samme ressursene og tjenestene. Det foreligger en godt innarbeidet IKT-brukerstøtte og det kan gjennomføres kompetansetiltak for den enkelte ved forespørsel. Det er lagt til rette for løsninger for standard forskningsarbeid som statistikkverktøy, referanseverktøy etc.

Komiteens vurdering

Tilgangen på adekvate IKT-tjenester synes å være til stede. Det foreligger en godt innarbeidet IKT-brukerstøtte ved Høgskolen i Hedmark, og høgskolen er i stand til å gjennomføre kompetansetiltak for den enkelte ph.d.-student dersom behovet oppstår. Det er lagt til rette for løsninger for standard forskningsarbeid som statistikkverktøy, referanseverktøy etc.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt. Komiteen mener stipendiatene vil være sikret adekvat tilgang til IKT-tjenester av tilstrekkelig omfang og kvalitet.

5.4 Tekniske og administrative støttetjenester skal være tilfredsstillende.

Beskrivelse

Høgskolens forskningsadministrasjon følger opp stipendiatene årlig med tanke på status og fremdrift. Sentral rådgiving og serving av stipendiaten på ph.d.-studiet vil skje ifrb med en endret instruks for en rådgiver i studieadministrasjonen.

Det er planlagt å oppgradere ansvaret for studie- og forskningsadministrasjonen med tanke på at det skal opprettes et nytt ph.d.-studium. Dette arbeidet er i prosess og ikke slutført.

Komiteens vurdering

Komiteen fikk et positivt inntrykk av tekniske og administrative støttetjenester ved Høgskolen i Hedmark. Komiteen formoder at personer som arbeider med tekniske og administrative støttetjenester vil være i stand til å fylle de oppgavene som vil kunne komme dersom Høgskolen i Hedmark gis tillatelse til å opprette studiet *PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag*.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt. Tekniske og administrative støttetjenester har tilfredsstillende forutsetninger til å løse sine oppgaver når studiet *PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag* skal driftes.

Anbefaling:

Komiteen anbefaler en ytterligere profesjonalisering av administrative støttedfunksjoner med tanke på å fremme søknader om forskningsmidler fra EU og Norges Forskningsråd.

6. Institusjonen skal redegjøre for hvordan doktorgradsstudiet/stipendprogrammet kvalitetssikres i institusjonens system for kvalitetssikring.

Beskrivelse

Dagens institusjonelle kvalitetssikringssystem er godkjent av NOKUT etter gjeldende nasjonale krav til systemet. Systemet er i følge søknaden nettopp revidert og tilpasset NOKUTs nylig reviderte kriterier. Systemets dokumentasjon er tilgjengelig på to nettområder: *Kvalitetsarkiv* og *Kvalitetshåndbok for utdanning*. Det som vedrører ph.d.-studiet vil plasseres under *kvalitetsarkivet* under fanen *forskning*. Dette gjelder i første omgang ph.d.-reglementet. Deretter er det planlagt å legge inn elementer som: instruks for doktorgradsutvalget, prosessbeskrivelser for opptak av søkere, prosessbeskrivelse for oppfølging av doktorgradsstudentene, beskrivelse av stipendiatforum. Dette skal ifølge søknaden være klart i løpet av våren 2010.

Dekan ved avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap er ansvarlig for kvalitetsarbeidet knyttet til avdelingens fagområder og dermed også for ph.d.-studiet. Kvaliteten i doktorgradsstudiet skal styrkes gjennom et kommende doktorgradsutvalg. Dette utvalget skal ha delegert myndighet fra høgskolestyret og rapporterer til styret. Flere av oppgavene til utvalget er beskrevet i ph.d.-forskriften til høgskolen.

Komiteens vurdering

Høgskolen har et godkjent kvalitetssikringssystem som nylig er oppdatert. Så vidt komiteen kan vurdere synes dette systemet å være generelt tilfredsstillende. Imidlertid inneholder søknaden ikke en direkte kobling av generelt system og aktuelt studium. De institusjonelle systemene for å kvalitetssikre bachelor- og masterutdanning er ikke tilstrekkelig for kvalitetssikring av doktorgradsutdanning. Derfor må Høgskolen i Hedmark spesifisere sitt kvalitetssikringssystem for ph.d.-studiet det her søkes om.

Ved plassbesøket bekreftet representanter for ledelsen ved høgskolen det inntrykk som søknaden gir, at kobling inn mot det generelle kvalitetssikringssystemet ikke er på plass for kvalitetssikringen av ph.d.-utdanningen.

Siden høgskolen i søknaden har bebudet at det vil foreligge mer utfyllende materiale i løpet av 2010, må en eventuell godkjenning av kriteriet stilles i bero til denne er mottatt, vurdert og godkjent.

Konklusjon

Kriteriet er ikke oppfylt. Det må redegjøres nærmere for hvordan doktorgradsprogrammet kvalitetssikres i institusjonens system for kvalitetssikring.

Anbefaling:

Ettersom mange av ph.d.-studentene antakelig vil benytte seg av empirisk materiale innsamlet gjennom feltarbeid, vil det stilles krav til sikring av personvern hensynet. Dette bør nedfelles klare retningslinjer for å sikre personvernet.

D) KONKLUSJON

Tilfredsstiller Høgskolen i Hedmark akkrediteringskravene for doktorgrad i profesjonsrettede lærerutdanningsfag?

Etter gjennomgangen av kriteriene, konkluderer komiteen med at kriteriene svarende til følgende punkter i denne rapporten: 1.1, 1.3, 1.5, 1.6, 2.3, samt 6 ikke er oppfylt. De øvrige kriteriene er oppfylt. Dette betyr at Høgskolen i Hedmark ikke tilfredsstiller akkrediteringskravene for doktorgrad i profesjonsrettede lærerutdanningsfag.

Komiteens påpekning av områder for videre utvikling

Ved siden av å vurdere om spesifikke kriterier er oppfylt, er det komiteens oppgave å gi anbefalinger om områder for videre utvikling. Slike anbefalinger forefinnes i teksten ovenfor, og komiteen henviser til disse.

E) VEDLEGG

Vedlegg nummer 1 Komiteens mandat

MANDAT FOR SAKKYNDIG KOMITÉ VED AKKREDITERING AV STUDIER

Vedtatt av NOKUTs styre 29. mars 2006.

Oppgaven til sakkyndig komité er, med hjemmel i lov om universiteter og høgschooler av 1. april 2005 og Kunnskapsdepartementets forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høgschooler av 8. september 2005, å:

1. Vurdere om søknad om ph.d.-studium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark tilfredsstillende alle standarder og kriterier til doktorgradsutdanning
2. Begrunne sine vurderinger og gi en entydig konklusjon i en skriftlig rapport. Rapporten skal ha vurderinger som institusjonen kan bruke i sitt videre utviklingsarbeid. Rapporten skal kvalitetssikres før den avgis.
3. Avgi rapport til NOKUT.

Det formelle vurderingsgrunnlaget til komiteen er:

- Forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høyere utdanning vedtatt av NOKUT 25. januar 2006.

Komiteens vurdering baseres på følgende materiale:

- Institusjonens søknad og annet relevant skriftlig materiale som NOKUT og/eller komiteen anser som nødvendig for vurderingen.
- Komiteens erfaringer fra institusjonsbesøk.

Oppdraget avsluttes med NOKUTs vedtak.

Vedlegg nummer 2 Kriterier for akkreditering

FORSKRIFT OM STANDARDER OG KRITERIER FOR AKKREDITERING AV STUDIER OG KRITERIER FOR AKKREDITERING AV INSTITUSJONER I NORSK HØYERE UTDANNING

Fastsatt av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) 25.01.2006 med hjemmel i Kunnskapsdepartementets forskrift av 08.09.2005 nr. 1040 om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler.

Kapittel 1 Virkeområde

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder akkreditering av studier og institusjoner etter lov om universiteter og høyskoler av 01.04.2005 nr. 15 og forskrift av 08.09.2005 nr. 1040.

Kapittel 2 Standarder og kriterier for akkreditering av studier

§ 2-3 Standarder og kriterier for akkreditering av doktorgradsstudier og institusjonsbasert stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid.

§ 2-3 (1) Det skal foreligge en plan for doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.

1. Det skal foreligge et reglement for studiet/stipendprogrammet.
2. Studiet/stipendprogrammet skal ha et dekkende navn.
3. Planen skal vise at studiet/stipendprogrammet har tilstrekkelig faglig/kunstnerisk nivå, bredde og dybde og indre faglig sammenheng.
4. Av planen skal det framgå hvordan studiet/stipendprogrammet knyttes opp mot fagområder/kunstfaglige områder med tilstrekkelig bredde og klar avgrensning til andre fagområder/kunstfaglige områder.
5. Planen skal vise studiets/stipendprogrammets forankring i kjerneområde(r) som kan identifiseres i internasjonal sammenheng.
6. Planen skal beskrive studiets/stipendprogrammets faglige/kunstneriske mål, opptaksgrunnlag og hva studiet/stipendprogrammet kvalifiserer til.
7. Planen skal beskrive obligatoriske og valgfrie deler.
8. Av planen skal det framgå at stipendiatens arbeid/prosjekt er satt inn i en bredere faglig sammenheng.

§ 2-3 (2) Institusjonen skal ha et stabilt fagmiljø knyttet til doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.

1. Størrelsen på fagmiljøet skal være tilpasset undervisningen, veiledningen og forskningen/det kunstneriske utviklingsarbeidet.
2. Fagmiljøet skal drive aktiv forskningsvirksomhet/kunstnerisk utviklingsvirksomhet med god faglig bredde på høyt internasjonalt nivå.
3. Institusjonen skal ha ansatte i hovedstilling med kompetanse innenfor det som regnes som kjerneområder for studiet/stipendprogrammet.
4. Minst 50 % av de faglig ansatte knyttet til studiet/stipendprogrammet skal være professorer, de øvrige skal være førsteamanuenser.

§ 2-3 (3) Den faglige virksomheten ved institusjonen skal støtte opp om doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.

§ 2-3 (4) Institusjonen skal delta aktivt i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og i nettverk som er relevante for doktorgradsstudiet/stipendprogrammet.

§ 2-3 (5) Infrastrukturen skal være tilpasset organisering av studiets/programmets karakter og relateres til doktorgradsstudiet/stipendprogrammets mål.

1. Stipendiatene skal være sikret nødvendige og egnede arbeidsforhold bl.a. kontorplass/produksjonslokaler, utstyr, drifts- og produksjonsmidler.

2. Bibliotek tjenestene skal være lett tilgjengelig og i samsvar med studiets/stipendprogrammets faglige innhold og nivå.
3. Stipendiatene skal være sikret tilgang til IKT- tjenester av tilstrekkelig omfang og kvalitet.
4. Tekniske og administrative støttetjenester skal være tilfredsstillende.

§ 2-3 (6) Institusjonen skal redegjøre for hvordan doktorgradsstudiet/stipendprogrammet kvalitetssikres i institusjonens system for kvalitetssikring.

Vedlegg nummer 3 Program for institusjonsbesøket

Program for institusjonsbesøk – ph.d.- studium i Profesjonsrettede lærerutdanningsfag, Høgskolen i Hedmark

Dato: 23. og 24. august 2010

Sted: Høgskolen I Hedmark, Biohuset

Møterom: 317

Tid	Intervjugruppe	Deltagere
Dag 1 23. august		
12.00- 12.15	Komiteemøte	Komiteen og NOKUT
12.15- 12.45	Møte med ledelsen for institusjonen; rektor, direktør, prorektor for forskning	
12.45- 13.00	Pause	
13.00- 13.30	Møte med representanter for mastergradsstudenter (repr. fra alle 3 mastergrader)	
13.30- 13.45	Pause	
13.45- 14.30	Møte med PhD-studentene	
14.30- 14.45	Pause	
14.45-	Møte med ledelsen ved avdeling	

15.30	for lærerutdanning og naturvitenskap	
15.30-16.30	Varm lunsj for komiteen	
16.30-17.30	Møte med de vitenskapelige ansatte I	
17.30-17.45	Pause	
17.45-18.30	Omvisning på høgskolen med vekt på infrastruktur; (bibliotek arbeidsplasser for phd-studenter og vitenskapelige ansatte)	
18.30-18.45	Komiteemøte	Komiteen og NOKUT
Dag 2 24. august		Møterom 317
09.00-10.00	Møte med de vitenskapelige ansatte II	
10.00-10.15	Pause	
10.15-10.45	Møte med representanter for de administrativt ansatte; studie- og forskningsadministrativt ansatte	
10.45-11.00	Pause	
11.00-11.45	Møte mer personal som har ansvar for nasjonale og internasjonale nettverk	
11.45-12.00	Pause	
12.00-13.00	Møte med representanter for eksterne samarbeidspartnere, nærings- og samfunnsliv, avtakere av institusjonens kandidater	
13.00-13.15	Pause	
13.15-14.00	Møte med ledelsen for institusjonen; rektor, direktør, prorektor for forskning	
14.00-15.00	Lunsj	
15.00-17.00	Komiteemøte	Komiteen og NOKUT

Høgskolen i Hedmark

2.12.2010

Kommentarer fra Høgskolen i Hedmark til *Rapport fra sakkyndig komité angående søknad om akkreditering av doktorgradsstudium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark*

Høgskolen i Hedmark vil takke NOKUT for tilsendte vurderinger og konstruktive anbefalinger gitt i *Rapport fra sakkyndig komité*, datert 22.10.2010. Både komiteens besøk og rapporten har fått oss til å se mangler og forbedringsmuligheter ved søknaden som vi vil kommentere i det følgende, samtidig som vi forsøker å utdype og tydeliggjøre noen intensjoner og premisser som kan ha blitt underkommunisert i søknaden og studieplanen.

Komiteen konkluderer i sin rapport at seks kriterier i *NOKUTs forskrift § 2-3 Standarder og kriterier for akkreditering av doktorgradsstudier og institusjonsbasert stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid* ikke er oppfylt. Høgskolen vil i det følgende gi sine kommentarer til vurderingen av de seks kriteriene og gjøre rede for hvilke endringer vi har gjort for å svare på komiteens innvendinger. Vi bruker forskriftens formuleringer som overskrifter. For de standardene og kriteriene der komiteen har konkludert med at kravet er oppfylt, har vi merket oss mange konstruktive anbefalinger som vi vil ta med oss i det videre arbeidet.

§ 2-3 (1), 1 Det skal foreligge et reglement for studiet/stipendprogrammet

Svar på komiteens konklusjon

Det er nå utarbeidet et eget reglement for PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag (vedlegg 1). Reglementet inneholder utfyllende regler for opptak, krav til avhandlingen, innlevering av avhandlingen, bedømmelseskomiteens oppnevning, frist for gjennomføring av disputas og bedømmelseskomiteens arbeid med innstillingen. Alle punktene komiteen peker på, er dermed dekket av reglementet.

Kommentar til komiteens anbefalinger

- Anbefalingen om konkretiseringer av regler for opptak er fulgt i arbeidet med reglementet.

- Anbefalingen om å endre PhD-forskriftens bestemmelser om sammensetning av komiteen slik at minstekravet om eksterne bedømmere av avhandlingen er to personer, er også fulgt. Ny tekst i forskriften, lyder slik:

§ 14 Oppnevning av bedømmelseskommité

Til å bedømme avhandlingen oppnevner høgskolen ved programutvalget en sakkyndig bedømmelseskommité på minst tre medlemmer. Komiteen skal settes sammen slik at

- *alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse*
- *komiteen samlet sett dekker avhandlingens felt*
- *begge kjønn, såfremt mulig, er representert*
- *ikke mer en ett av medlemmene har tilknytning til høgskolen*
- *minst ett av medlemmene, såfremt mulig, representerer en institusjon utenfor Norge*

Programutvalget utpeker en administrator blant komiteens medlemmer eller i tillegg til komiteens medlemmer.

Oppnevnt veileder kan ikke være medlem av bedømmelseskomiteen eller administrere den.

- Komiteen anbefaler at høgskolen overveier hvordan opphold ved annen institusjon kan nedfelles i et regelverk. Det vil vi følge opp. Foreløpig har vi gjort mindre endringer i forskriftens § 6.3.
- Komiteen anbefaler en klargjøring av regler som regulerer veiledningsforholdet. Det har vi utarbeidet i forbindelse med konkretiseringer av systemet for kvalitetssikring, se omtalen under § 6 nedenfor.

I arbeidet med oppfølging av komitébesøket og komitérapporten har høgskolen besluttet å endre PhD-forskriften på ytterligere ett punkt som er viktig for forvaltning av forskrift og reglement. I tillegg til et sentralt PhD-utvalg med et overordnet ansvar for kvalitetsarbeid for PhD-utdanningene ved høgskolen, er det opprettet egne programutvalg for hver PhD (omtalt som programutvalg). Programutvalget har ansvar for den løpende kvalitetssikrings- og kvalitetsutviklingsarbeidet for den aktuelle PhD-en (jf. § 2.2 i forskriften). Roller og oppgaver til de to utvalgene framgår av forskriften og av en utfyllende beskrivelse av ordningen i høgskolens *Kvalitetsarkiv* (gjengitt her i omtalen under § 6 nedenfor).

Høgskolen mener redegjørelsen og vedlegg 1 og 2 gir grunnlag for å vurdere kriteriet som oppfylt.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Reglement for PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag

Vedlegg 2: Forskrift for graden Philosophiae doctor (PhD) ved Høgskolen i Hedmark (justert 1.12.2010)

§ 2-3 (1)-3 Planen skal vise at studiet/stipendprogrammet har tilstrekkelig faglig nivå, bredde og dybde og indre faglig/kunstnerisk sammenheng

Svar på komiteens konklusjon

Ved hjelp av komiteens vurdering ser vi at en del avklaringer vi har prøvd å gjøre i søknaden og dens vedlegg, bør tydeliggjøres i selve studieplanen. Våre kommentarer på dette punktet vil derfor inkludere presiseringer og endringer vi har gjort i studieplanteksten, samtidig som vi vil svare på komiteens vurderinger og utfordringer til oss. Komiteen konkluderer med at for å få kriteriet oppfylt må høyskolen ”gjøre enda tydeligere hva fagområdet og studiet skal omfatte og ikke omfatte, hvordan tilstrekkelig faglig dybde skal oppnås og hvordan bredde og faglig sammenheng skal sikres” (s.12).

Endringer i studieplanen

En innfallsvinkel til å svare på komiteens utfordringer har altså vært å endre deler av studieplanen. Vi har slik søkt å tydeliggjøre hva fagområdet og studiet skal omfatte, hvordan tilstrekkelig dybde skal oppnås, og hvordan bredde og indre faglig sammenheng skal sikres. Nærmere begrunnelser for endringer og utdypinger av våre svar gis etter presentasjonen av studieplanendringene.

- **Innledningen til studieplanen**

Innledningen i studieplanversjonen i søknaden lød slik:

PhD-programmet er innrettet mot profesjonsrettede lærerutdanningsfag, og har som overordnet siktemål å bidra til sterkere forskningsforankring og høyere forskningskvalitet i norsk lærerutdanning gjennom økt vitenskapeliggjøring av fag- og utdanningspraksiser som blant annet kjennetegnes av lærerutdanningenes, barnehagens og skolens profesjonsrelaterte erfaringskunnskaper.

Doktorgradsprogramets innholdsområder er profesjonsrettede forskningstemaer og problemstillinger som er knyttet til lærerutdanningsfagene norsk, engelsk, musikk, religion, livssyn og etikk (RLE), samt pedagogikk.

Ny innledning lyder slik:

Lærerutdanningene skal gi faglige og didaktiske kunnskaper og kvalifisere for profesjonsutøvelse. Både nasjonalt og internasjonalt har lærerutdanningene de siste tiårene vært preget av to trender: styrking av forskningstilknytningen og styrking av praksistilknytningen. I de siste norske lærerutdanningsreformene har man vektlagt kvalifisering for *forskningsbasert* profesjonsutøvelse. Fra 2009 er denne trenden styrket ved at forskningsbasert profesjonsutøvelse også er definert som et av de nye strategiske målene for norsk forskningspolitikk (jf. St.meld. 30 (2008-2009): *Klima for forskning*).

Lærerutdanningene skal være integrerte, profesjonsrettede og forskningsbaserte. I forskriften om grunnskolelærerutdanningene fra 2010 er dette forstått som at lærerutdanningene skal tilrettelegges ”med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag” (KD 2010). Alle fagene forstås som profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Dette utdypes blant

annet med at undervisningsfagene som tilsvarer skolefag, skal omfatte fagdidaktikk, og at praksis og arbeid med grunnleggende ferdigheter skal være integrerte deler av fagene. Samtidig har pedagogikk og elevkunnskap status som det overordnede profesjonsfaget. Fagene som studeres i lærerutdanningene, skal med andre ord skille seg fra fagene i disiplinbaserte studier ikke bare gjennom at fagdidaktikk er integrert i fagene, men også gjennom at de studeres i en kontekst der sammenhengen mellom de ulike fagene, mellom faget og pedagogikk og mellom faget og praksis vektlegges. Det er summen av undervisningsfagene, pedagogikk og elevkunnskap og praksis som skal gi kvalifikasjoner for læreryrke i barnehage og skole. Fagene i lærerutdanningene må derfor utvikles som lærerutdanningsfag som er profesjonsrettede.

PhD-programmet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag har sin faglige forankring i lærerutdanningene ved Høgskolen i Hedmark (førskolelærerutdanning, grunnskolelærerutdanning, faglærerutdanning, praktisk-pedagogisk utdanning samt masterstudiene i kultur- og språkfagenes didaktikk, tilpasset opplæring og språk, kultur og digital kommunikasjon), og i høgskolens forskning knyttet til disse utdanningene.

Programmets overordnede siktemål er å bidra til å styrke det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget for profesjonsutøvelse i barnehage, skole og andre læringsarenaer og samtidig det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget for lærerutdanningene. Høgskolen har lang tradisjon for en satsing på språk- og kulturfag og på tverrfaglig samarbeid mellom norsk, musikk, engelsk, pedagogikk og religion, livssyn og etikk (RLE). Gjennom PhD-programmet styrkes det tverrvitenskapelige samarbeidet om disse lærerutdanningsfagene.

Doktorgradsprogrammetts innholdsområder er profesjonsrettede forskningstemaer og problemstillinger som springer ut av de nevnte fagene som del av lærerutdanning eller av praksisfeltet. Internasjonalt kan programmet dermed plasseres innenfor ”Teaching and Teacher Education”. Fagdidaktiske problemstillinger i og på tvers av fag og problemstillinger knyttet til profesjonsrettet pedagogikk er særlig relevante temaer for avhandlinger innenfor PhD-programmet. Problemstillinger på tvers av fag har fått ny aktualitet med innføringen av kvalifikasjonsrammeverk som del av Bologna-prosessen der det skapes et felles europeisk område for høyere utdanning. Gjennom bruken av kvalifikasjonsrammeverk skal kandidatenes læringsutbytte etter endt utdanning fastsettes. I forskriften for de nye grunnskolelærerutdanningene beskrives således kunnskaper, ferdigheter og kompetanser som den ferdige lærerutdanningskandidaten skal ha, og som alle fagene i utdanningen har et felles ansvar for å bidra til å utvikle. Det dreier seg eksempelvis om arbeid med grunnleggende ferdigheter, flerkulturelle perspektiver, estetiske perspektiver, innsikt i tilpasset opplæring, vurderingspraksiser og kunnskap om varierte arbeidsmåter i fagene og den teoretiske bakgrunnen for dette. Utforskning av slike temaer på tvers av fag er også relevante for PhD-programmet.

- **Punkt i studieplanen om ”Studiets innhold, oppbygging og organisering”**

Punktet i søknadsteksten som komiteen beskriver som lite klargjørende på s, 12 i rapporten, lød slik:

Doktorgradsutdanningen omfatter:

- Gjennomføring av et selvstendig forskningsarbeid i aktivt samarbeid med veiledere og andre forskere
- En godkjent opplæringsdel
- Deltakelse i aktive forskermiljøer, nasjonalt og internasjonalt
- Faglig formidling som er nært relatert til det pågående doktorgradsarbeidet

Opplæringsdelen inneholder den faglige, metodiske og etiske skolering som er nødvendig for arbeidet med avhandlingen og for å gi en dypere innsikt i fagområdet. Videre skal den gi trening i å formidle faglig arbeid overfor fagfeller, studenter og allmennheten.

Ny tekst til dette punktet lyder slik:

Doktorgradsutdanningen omfatter:

- Gjennomføring av et selvstendig forskningsarbeid i aktivt samarbeid med veiledere og andre forskere
- En godkjent opplæringsdel
- Deltakelse i aktive forskermiljøer, nasjonalt og internasjonalt
- Faglig formidling som er nært relatert til det pågående doktorgradsarbeidet
- Doktorgradsprøver (prøveforelesning og disputas)

Oppbyggingen av programmet skal ivareta både bredde og fordypning. Opplæringsdelen ivaretar breddeperspektivene gjennom obligatoriske emner og kandidatenes arbeid med emnene (litteraturstudier og emnenes arbeids- og vurderingsform). De obligatoriske emnene gir innsikt i sentrale vitenskaps-teoretiske og metodiske emner og i forskningsetiske problemstillinger samt i et utvalg temaer som belyser PhD-programmets særlige fokus, profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Opplæringsdelen skal også gi erfaring med faglig formidling. Tematisk, teoretisk og metodisk fordypning ivaretas i programmet gjennom arbeidet med avhandlingen og de avsluttende doktorgradsprøvene. Veiledning i forskningslitteratur som understøtter avhandlingsarbeidet, kandidatens arbeid med å presentere eget arbeid i avhandlingsseminaret og deltakelse i nasjonale og internasjonale nettverk skal også bidra til å understøtte kandidatens fordypning.

- **Kvalitative og kvantitative metoder i studieplanen**

Den sakkyndige komiteen påpeker på s. 12 at slik studieplanen er formulert, kan en student velge bort kurs i kvantitative metoder. Vår intensjon har vært at studentene skal få et kompetansegrunnlag som gjør dem i stand til vurdere og kunne anvende både kvalitative og kvantitative metoder, men vi er enige med komiteen i at dette er underkommunisert i søknaden. Vi har derfor gjort endringer i ett av de obligatoriske kursene for å sikre hensynet til metodisk bredde i forskeropplæringen. Kurset som før het *Kurs i vitenskapsteori og forskningsetikk*, heter nå *Kurs i vitenskapsteori, metodologi og forskningsetikk*. Kurset inneholder nå både kvalitativ og kvantitativ metode tilsvarende 4 av de i alt 8 studiepoengene kurset omfatter. Dette er fulgt opp i beskrivelsen av kurset, i et nytt punkt under læringsutbyttebeskrivelsen samt pensumlitteratur for å dekke endringene.

Kursprogrammet i vitenskapelig metode (kurstype c) har ikke noen obligatoriske emner, men er tenkt å dekke den fordypningen i spesifikk metodisk retning som den enkelte doktorgradsstudent velger for sitt prosjekt. Her har vi nå gjort ferdig det planlagte kurset *Kvantitative metoder, med vekt på survey og effektstudier* (4 studiepoeng, se vedlegg 3) i tillegg til de som alt er utviklet innenfor *Kvalitative metoder* (4 studiepoeng) og *Kvantitative metoder i korpuslingvistikk* (4 studiepoeng).

Punktet i søknadsteksten lød slik:

A. KURS I VITENSKAPSTEORI OG FORSKNINGSETIKK

I dette kurset skal kandidatene få videreutviklet sin innsikt i sentrale vitenskapsteoretiske og vitenskapsfilosofiske tema og begreper, kunnskap om forholdet mellom vitenskap og samfunn, samt forståelse for relasjoner mellom vitenskap og normativitet, inklusive forskningsetikk. Etter en overordnet innledning blir noen aktuelle vitenskapsteoretiske posisjoner, retninger eller temaer grundigere behandlet, basert på lesning og drøfting av originaltekster i seminarer. Vitenskapsteoretiske og etiske problemstillinger som er av direkte relevans for kandidatenes PhD-prosjekter eller forskningsfelt vil bli diskutert i seminarene. Mulige metodologiske føringer for og konsekvenser av ulike teoriposisjoner eller problemstillinger underlegges også kritisk drøfting. Hvilke teorier som blir tematisert, kan variere fra gang til gang, her kan det også være mulig å få godkjent og innpasset emner fra andre forskerkurs.

Ny tekst til dette punktet lyder slik:

A. KURS I VITENSKAPSTEORI, METODOLOGI OG FORSKNINGSETIKK

I dette kurset skal kandidatene få videreutviklet sin innsikt i sentrale vitenskapsteoretiske og vitenskapsfilosofiske temaer og begreper, kunnskap om forholdet mellom vitenskap og samfunn, metodologisk innsikt i og forståelse for likheter og forskjeller mellom kvalitative og kvantitative metodetilnæringer, samt få en grundigere kjennskap til kvalitative og kvantitative metoder. I tillegg skal kandidatene videreutvikle sin forståelse for relasjoner mellom vitenskap og normativitet, inklusive forskningsetikk.

Den første delen av kurset starter med en overordnet innledning som så blir fulgt av grundigere behandling av noen aktuelle vitenskapsteoretiske og -filosofiske posisjoner, retninger eller temaer, basert på lesning og drøfting av originaltekster i seminarer. Vitenskapsteoretiske og etiske problemstillinger som er av direkte relevans for kandidatenes PhD-prosjekter eller forskningsfelt, vil bli diskutert i seminarene. Hvilke teorier som blir tematisert, kan variere fra gang til gang, her kan det også være mulig å få godkjent og innpasset emner fra andre forskerkurs. Denne delen tilsvarer 4 studiepoeng.

Den andre delen av kurset tematiserer kvalitative og kvantitative metoder, med vekt på deres anvendelse i forskning om profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Metodologiske, metodiske og forskningsetiske problemstillinger som er av direkte relevans for kandidatenes PhD-prosjekter eller forskningsfelt, vil bli diskutert i kurset. Mulige metodologiske føringer for og konsekvenser av ulike teoriposisjoner eller problemstillinger underlegges også kritisk drøfting. Det kan være mulig å få godkjent og innpasset emner fra andre forskerkurs i dette kurset. Denne delen tilsvarer 4 studiepoeng.

Nytt punkt under læringsutbytte:

Etter kurset skal PhD-studenten

- ha innsikt i kvalitative og kvantitative metodetilnæringer og kunne vurdere bruken av dem i utforskning av ulike problemstillinger innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag

Ny pensumlitteratur:

Følgende eller tilsvarende:

Johnson, B. & L. B. Christensen (2008). *Educational research: quantitative, qualitative, and mixed approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage (639 p).

Borko, H., J. Whitcomb & K. Byrnes (2008): Genres of research in teacher education. S. 1017-1050 i Cochran-Smith, M. mfl. red.: *Handbook of research in teacher education. Third Edition*. New York & London: Routledge.

Forkunnskaper i kvantitativ metode tilsvarende:

Lund, T. & K.A. Christophersen (1999): *Innføring i statistikk*. Oslo: Universitetsforlaget (172 s.) eller Kleven, T. A. red) (2002): *Innføring i pedagogisk forskningsmetode*. Oslo: Unipub

Utdyping av bredde, dybde og indre faglig sammenheng

Både under komitébesøket og i rapporten framkommer det at komiteen har fått det inntrykket at PhD-området er å betrakte som fem faglige fordypninger eller spesialiseringer. Dette har ikke vært vår intensjon. Når vi har beskrevet de ulike lærerutdanningsfagene som kjerneområder, har vi tatt utgangspunkt i studiefagene slik de framkommer i en lærerutdanning og beskrevet forskningsområder i tråd med det. Gjennom oppbyggingen av kursprogrammet har vi søkt å signalisere at problemstillinger og emner i og på tvers av fagene tematiseres i programmets fellesdeler. Samtidig står dybdeperspektivet sentralt, særlig gjennom avhandlingsarbeidet. I avhandlingsarbeidet vil mange stipendiater velge problemstillinger som kan knyttes til et av lærerutdanningsfagene, men som det framgår av arbeidene til stipendiater som allerede er ansatt ved høgsolen, søker de ofte kompetanse fra flere av lærerutdanningsfagmiljøene for å realisere prosjektene sine (se omtale under § 2-3 (2) 3 nedenfor).

Beskrivelsen av fagmiljøets oppbygging og forskning og mastergradsstudiene vi har utviklet sammen, dokumenterer at vi har en lang tradisjon for å arbeide tematisk i felleskap om problemstillinger på tvers av lærerutdanningsfag – med lærerutdanningsperspektiv på språk- og kulturfag og på det flerkulturelle som sentrale eksempler på indre sammenheng. Vi har også gjennom årenes løp arrangert mange godt besøkte tverrfaglige konferanser innenfor temaer relevante for lærerutdanningsfagene og gjennom det i fellesskap etablert internasjonalt flerfaglig samarbeid, for eksempel med University of Toronto innenfor det flerkulturelle området. Det er denne profilen vi nå har prøvd å beskrive tydeligere i innledningen til studieplanen.

Om man går gjennom pågående doktorgradsarbeider innenfor fagområdet profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved høgsolen (jf. vedlegg 8 til søknaden), mener vi det ikke er vanskelig å dokumentere at prosjektene viser god faglig fordypning og fofeste i internasjonalt etablerte vitenskapstradisjoner. Siden disse stipendiatene i stor grad er tilsatt med utgangspunkt i og tilknytning til høgsolens strategiske satsing på å utvikle et doktorgradsstudium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag, er det lite som tyder på at dette forholdet skulle endre seg ved etablering av et eget PhD-program.

Når den sakkyndige komiteen vurderer det slik at studieplanen i realiteten prioriterer bredde foran dybde (s. 12), må dette forstås ut fra en kontekst hvor høgsolen forsøker å bygge opp tverr- og flerfaglige dimensjoner innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag uten å miste det ankerfestet som tilstrekkelig faglig dybde gir. Komiteen hevder at i studieplanens opplæringsdel på 30 studiepoeng gis det felles, obligatoriske innholdet forrang foran hensynet til faglig dybde. Slik vi tolker dette, kan det se ut som resonnementet hviler på et premiss om at felles, obligatoriske emner i hovedsak er å betrakte som 'breddeorienterte', mens valgfrie kurs innenfor kjerneområdene eller fagene skal ivareta dybden.

Her vil vi understreke at dette PhD-programmet er tenkt som et integrert doktorgradsstudium og ikke som flere enkeltstående, disiplinbaserte studier med felles overbygning. Vi vil likevel medgi at opplæringsdelen er tiltenkt en særlig funksjon for på ett nivå å realisere bredde og indre sammenheng i studiet. Det er gjort ut fra en erkjennelse av at forskeropplæring og doktorgradsutdanning i seg selv tradisjonelt innebærer sterke føringer mot å vektlegge disiplinorientert forankring og dybde. Dette er ikke noe vår søknad oppjoner prinsipielt mot. Solid faglig dybde er en forutsetning og et kriterium for gode forskningsresultater, men som en forskerutdanning som både tar utgangspunkt i og retter seg mot lærerutdanninger som i stor grad selv er integrerte utdanninger, ønsker høgsolen å tilby

et doktorgradsstudium som forsøker å framholde denne dimensjonen relativt sterkere enn i tradisjonelle og mer disiplinbaserte forskerutdanninger.

For å presisere og utdype hvordan fagmiljøets tenkning omkring forholdet mellom bredde, dybde og indre faglig sammenheng har vært i relasjon til studieplanen, samt hvilke revisjoner vi har gjort på grunnlag av komiteens vurdering, vil vi først trekke fram tre punkter:

1. Det selvstendige avhandlingsarbeidet utgjør størstedelen av doktorgradsstudiets totale omfang på 180 studiepoeng. Som det alltid er innenfor forskerutdanning, skjer den helt vesentlige faglige fordypningen nettopp i tilknytning til arbeidet med avhandlingen. Studieplanen framholder i så måte at avhandlingsarbeidet skal oppfylle internasjonale standarder innen fagområdet, at avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur. I tillegg til den individuelle veiledningen som tilbys, understreker også studieplanen at doktorgradsstudenten skal introduseres for og inngå i et aktivt forskningsmiljø. Slik høgskolen ser det, utgjør altså dette det avgjørende punktet for å oppnå tilstrekkelig faglig dybde og nivå i doktorgradsstudiet.

De neste to punktene søker å klargjøre hvordan det selvstendige arbeidet med doktoravhandlingen vil bli knyttet opp mot dimensjoner som også ivaretar bredde og indre sammenheng i utdanningen.

2. I opplæringsdelen har *Avhandlingsseminar og faglig formidling* fått et omfang på seks studiepoeng. Vi fornemmer at komiteen synes dette er noe stort. Imidlertid er hensikten med å knytte tre studiepoeng til presentasjon av egen avhandling og to til forberedt opposisjon å signalisere at dette anses for å være en viktig del av opplæringen. I tillegg til å gi og få kvalifisert respons på eget arbeid og forskningsprosess, er hensikten å utvikle en bred, felles plattform for diskusjon av profesjonsrettede lærerutdanningsfag med basis i de enkelte prosjektenes faglig dybde på spesifikke fag- og forskningsområder. Dette er med andre ord ment å være et sentralt forum og omdreiningspunkt for møtet mellom hensyn til bredde, dybde og indre faglig sammenheng. Betydningen av seminaret understrekes ved at det er forutsatt at veilederne deltar forpliktende og aktivt (jf. beskrivelsen av veilederens oppgaver i beskrivelsen av kvalitetssikring av forskeropplæringen i § 6 nedenfor).

3. *Kurs i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Teoretiske perspektiver* danner et hovedområde i studieplanen. Her utgjør det obligatoriske emnet *Profesjonsinnretning av lærerutdanningsfag. Felles del* fire studiepoeng, mens fire studiepoeng er valgfrie. For det første vil høgskolen, i tråd med komiteens vurdering, utvikle og tilby valgfrie kurs innenfor alle de faglige/fagdidaktiske vitenskapsområdene som doktorgradsutdanningen omfatter, slik at det forefinnes muligheter for dybde innen alle kjerneområdene. I tillegg vil den tematiseringen av de enkelte lærerutdanningsfagene og deres egenart som skal skje innenfor den obligatoriske delen, bli komplettert på tilsvarende måte, der det i nåværende utgave kun er eksemplifisert med norsk og musikk. I dette kurset er det også tatt høyde for den diskusjonen som komiteen reiser overfor begrepet lærerutdanningsfag, jfr. drøftingen nedenfor.

Med de refererte endringene i studieplanen og denne redegjørelsen håper vi å ha tydeliggjort at Høgskolen i Hedmark har klare intensjoner om å betone dybde og bredde og indre faglig sammenheng i doktorgradsstudiet, uten å prioritere det ene foran det andre, men at det vil skje med ulik vektlegging på forskjellige områder i forskeropplæringen.

Utdyping av ”profesjonsrettede lærerutdanningsfag”

I omarbeidingen av innledningen til studieplanen som er gjengitt ovenfor, har intensjonen vært å beskrive PhD-programmets overordnede forståelse av profesjonsrettede lærerutdanningsfag. I en slik tekst er det ikke rom for å problematisere begrepet og gjøre rede for hva det ikke omfatter. I forlengelsen av diskusjonen om dybde, bredde og indre sammenheng vil vi i det følgende gå inn på komiteens invitasjon til nærmere diskusjon og presisering av konstruksjonen profesjonsrettede lærerutdanningsfag, især begrepet lærerutdanningsfag, der ”[k]omiteen mener at Høgskolen i Hedmark ville tjene på å beskrive ulike grader og former for ubalanse og balanse mellom ’fagfaglighet’ og fagdidaktikk evt. didaktikk i norsk allmennlærerutdanning og dernest utmeisle en presisering av begrepet, siden det står så sentralt i søknaden” (s. 12).

Vi har antydnet noen slike beskrivelser, definisjoner, distinksjoner og utviklingsfaser i søknaden, særlig i vedlegg 4, avsnitt 1.1 *Fag og didaktikk*. Mellom annet beskriver vi en forståelse av fagdidaktikk som noe som utvikles i skjæringspunktet mellom fag og fagformidling, og som verken representerer et rendyrket faglig perspektiv eller et rendyrket didaktisk perspektiv på undervisning og læring, men snarere er uttrykk for en fusjon, eventuelt også friksjon, mellom de to aspektene. En slik pågående ’didaktisering’ av skole- eller studiefag betegnes av Ongstad (2006: 35f)¹ som et vesentlig kjennetegn ved særlig allmennlærerutdanningen samt ved mange lærerutdannere og læreres profesjonsidentitet. Imidlertid poengterer vi også at det innenfor ulike lærerutdanninger, så vel som i forhold til ulike tradisjoner og posisjoner innen de respektive lærerutdanningene og de forskjellige lærerutdanningsfagene, fins variasjoner når det kommer til relasjoner og grader av integrering/segregering mellom fag og didaktikk.

I vedlegg 4, avsnitt 1.2 *Profesjonsrettet pedagogikk* forsøker vi i tillegg å drøfte en annen type relasjon mellom didaktikk og fag, og da i forhold til profesjonsorientert og praksisbasert lærerutdanning og profesjonsutøvelse. Her dreier det seg blant annet om å fokusere hva som danner utgangspunkt for (fag)didaktiske problemstillinger: om det er disiplinen didaktikk med sine kategorier og modeller (i en deduktiv bevegelse fra fag til praksis) eller om det er praktiske brukssituasjoner (i en induktiv bevegelse fra praksis til fag). Et viktig moment er at teoretiske synteser eller deduktive tilnærminger kan skape integrasjon i kunnskapen. Men en kan også tenke seg en motsattrettet, induktiv bevegelse, når praksisbeherskelsen eller handlingskunnskapen er primær, slik tilfellet er for profesjonsutøvere. Det som kan integrere elementene i en profesjons kunnskapsbase, er således de fordringer som profesjonens yrkesutøvelse stiller, og dette kunnskapstilfanget konstituerer en praktisk syntese. Om denne typen praktiske synteser også kan omfatte didaktisering av fag og kunnskap, er et aktuelt og høyst relevant spørsmål å drøfte i doktorgradsstudiets opplæringsdel og veiledning.

Som begrunnelse for denne tilnærmingen brukte vi i vedlegg 4, avsnitt 1.2, Grimens (2008)² begreper om teoretiske og praktiske synteser. Men vi kan også trekke inn Bernsteins beslektede tenkning i hans arbeider med ’the classification and framing of educational knowledge’ (Bernstein, 1973)³. Basert på Durkheims begreper om henholdsvis mekanisk og organisk solidaritet er Bernstein opptatt av å undersøke hvordan kunnskapen i skolen er inndelt og innrammet. I samsvar med begrepet om organisk solidaritet hevder Bernstein at det

---

¹ Ongstad, S. (2006): Fag i endring. Om didaktisering av kunnskap. I Ongstad, S. red.: *Fag og didaktikk i lærerutdanning*. Kunnskap i grenseland. Oslo: Universitetsforlaget

² Grimen, H. (2008): Profesjon og kunnskap. I Molander, A. & L.I. Terum red.: *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget

³ Bernstein, B. (1973). On the Classification and Framing of Educational Knowledge. I B. Bernstein (Red.), *Class, Codes and Control*, Vol 1. St Albans: Paladin

over århundrer gradvis har vokst fram mer og mer avsondrede vitenskapelige univers, som gir de innvidde intellektuelle redskaper som de utenforstående ikke er i stand til å håndtere. Slik innkoding av kunnskap i parallelle, isolerte skolefag, som gjenspeiler vitenskapens faginnndeling, benevner Bernstein som *sterk klassifisering* av utdanningskunnskapen.

Alternativet som Bernstein med basis i begrepet om mekanisk solidaritet kaller *svak klassifisering* av utdanningskunnskapen, innebærer at det ikke nødvendigvis er vitenskapsdisiplinen som virker samlende. Noen ganger kan det også være en eller annen overordnet idé, sak eller bevegelse. En slik basis for organisering skaper også integrering, men av en mer heterogen og bevegelig karakter. Også i denne organiseringen kan de enkelte vitenskapsfagene bidra med kunnskap etter behov, men det er *saken* som utgjør utgangspunktet for tilvalg, organisering og nyordning av viten – fra mange disipliner. Også denne formen for innkoding av viten gjenspeiles i utdanningssystemet, for eksempel i form av tema-, emne- eller prosjektarbeid. Og det er denne typen svak klassifisering Grimen impliserer med sitt begrep om praktiske synteser, i relasjon til en profesjons kunnskapsbehov.

På denne bakgrunn er poenget at for en forskerutdanning i profesjonsrettede lærer-utdanningsfag bør målet være å kunne åpne for undersøkelse og utforskning av flere tilnæringsmåter, i relasjon til et bredt spekter av lærerutdanninger, lærerutdanningsfag, profesjonsforståelser, praksisformer og -normer, men uten at doktorgradsprogrammet i seg selv trenger å ha noen egen utdannings- eller fagpolitisk agenda ut over å stimulere til best og mest mulig relevant forskning og forskeropplæring innenfor sitt samlede utdannings- og forskningsområde. Komiteen peker i den forbindelse på at studiets navn reflekterer utdanningspolitiske styringssignaler fra nåværende myndigheter, noe vi opplever å få honnør for, samtidig som den utdanningspolitiske tilknytningen også gir begrepet en normativ dimensjon, slik komiteen ga uttrykk for ved institusjonsbesøket. KDs rundskriv *Nasjonale rammer for de nye grunnskolelærerutdanningene* (2009: 6) understreker i så måte at reformen krever at en ny form for 'lærerutdanningsdidaktikk' utvikles og vektlegges, noe som innebærer at lærerne må styrke sin fagdidaktiske og generelle didaktiske kompetanse. Lærerutdanningens, pedagogikkens og didaktikkens praksis – undervisning og utdanning – må selvfølgelig være normativ på en eller annen måte, idet lærerutdannere og lærere bør og skal ha en idé om hva som er god eller dårlig undervisning, og hva som er godt eller dårlig for elever og studenter. Som Haug (2008)⁴ påpeker, må hovedpoenget i en profesjonsutdanning være å sette framtidige yrkesutøvere i stand til å utføre det oppdraget de er pålagt, i lærerutdanningen primært å *kvalifisere for arbeid* i skolen og med et vitenskapelig grunnlag fra pedagogisk og fagdidaktisk forskning. I et slikt perspektiv kan en vanskelig operere ut fra et fagideal om dekonstruksjon eller i samsvar med en opposisjonsvitenskapelig identitet, slik idealet om teoretiske synteser kan invitere til. Denne profesjonskompetansen skal like selvsagt pedagogisk og didaktisk forskning gi et vitenskapelig grunnlag for å utvikle. Men når det kommer til selve den pedagogiske og didaktiske forskningen på lærerutdanning, skole og barnehage, bør forskeren kunne sette normativiteten i parentes for å etterstrebe en mer analytisk inngang til forskningsfeltet.

Det er i et slikt perspektiv – vel vitende om at pedagogisk og fagdidaktisk forskning, så vel som profesjons- og utdanningsforskning, befinner seg i spennet mellom det normativt preskriptive og det analytisk deskriptive – vi i søknaden har gitt uttrykk for at sentrale begreper, som fag, didaktikk, fagdidaktikk, lærerutdanning og profesjon må forstås som flertydige begreper, fenomener og størrelser. I denne sammenheng er vi noe usikre på om komiteen oppfordrer oss til å gjøre det vi i søknaden er kritiske overfor; det vil si å redusere

---

⁴ Haug, P. (2008): Norsk lærerutdanning - kva har skjedd med pedagogikkfaget? I *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 6, 489-492

pluralistiske, komplekse og kontingente praksiser og prosesser som er situert i praksisfelleskap som igjen opererer innenfor institusjonskulturer og -tradisjoner, til faste ordningskategorier – eksempelvis i form av en overordnet didaktisk teori eller profesjonsteori. Dette kan selvsagt gjøres i strategisk øyemed, blant annet ved utvikling av konkrete utdannings-tilbud i skoleverket eller på grunn- og profesjonsnivå i høyere utdanning, så vel som i teori-konstruksjoner. Imidlertid oppleves det å skulle definere en forskerutdanning i tilsvarende fastdefinerte termer og forståelseskategorier som å bryte med noe av det som kjennetegner en grunnleggende åpen vitenskapelig holdning. Siden denne doktorgradsutdanningen heller ikke retter seg utelukkende mot allmennlærerutdanning eller grunnskolelærerutdanninger, men mot hele spekteret av lærerutdanninger, inkludert førskolelærerutdanning, faglærerutdanning og praktisk-pedagogisk utdanning, som alle tilbys ved Høgskolen i Hedmark, vil det være vesentlig å reflektere at forholdet mellom fag og didaktikk i realiteten håndteres på forskjellige måter innenfor ulike tradisjoner og posisjoner, noe som i seg selv utgjør legitime forskningsfelt innenfor dette doktorgradsprogrammet.

Med forbehold om at vi kan ha forstått komiteens oppfordring til begrepsdrøfting noe annerledes enn det som var tilsiktet, håper vi likevel å ha fått fram at poenget med dette doktorgradsprogrammet er at det ønsker å åpne for forskningsprosjekter som vil undersøke et mangfold av praksiser knyttet til profesjonsrettede lærerutdanninger og lærerutdanningsfag – begge deler i flertall, og med forskjellige innfallsvinkler. Fagmiljøet, som i seg selv er sammensatt av ulike fagtradisjoner og lærerutdanningsposisjoner, nærer på et slikt grunnlag en viss motstand mot å utmeisle en – i hvert fall for entydig – presisering av begrepet lærerutdanningsfag. Ikke desto mindre representerer de problemstillingene komiteen reiser i forbindelse med konkrete lærerutdanninger, aktuelle teorier og modeller for fag, didaktikk og fagdidaktikk, høyst relevante temaer for doktorgradsstudiet. Målet må være å få fram gode doktoravhandlinger som bidrar til at det samlede forskningsmiljøet kan komme i bedre inngrep med viktige problemstillinger som angår lærerutdanningene, og som også kan være relevante for pedagogisk, fagdidaktisk og faglig praksis så vel som for utdanningspolitikken. I doktorgradsstudiets opplæringsdel er derfor intensjonen å bringe inn de sentrale spørsmålene som komiteen reiser i forhold til terminologiske definisjoner. Dette vil i særlig grad bli behandlet innenfor hovedområdene *Kurs i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Teoretiske perspektiver* og *Avhandlingsseminaret*, men da snarere som problematiserende spørsmål enn som programmatisk svar.

Slik kurs fra opplæringsdelen ble presentert i punkt 2 og 3 ovenfor, ble muligheten for at doktorgradsstudiet i akkurat disse sammenhengene kunne befinne seg i et interessant område for tangering mellom bredde og dybde, også understreket. Forholdet mellom fag og didaktikk, mellom ulike kompetanse- og profesjonsforståelser og mellom forskjellige lærerutdanninger, skoleslag og utdanningsinstitusjoner skulle i den forbindelse kunne representere minst like meningsfulle skjæringspunkter

Den sakkyndige komiteen gir høgskolen den betimelige anbefalingen (s. 11) å presisere tydeligere at profesjonsrettethet i den sammenheng doktorgradsstudiet vil gjøre begrepet operativt, både innebærer at forskningsprosjektene kan fokusere på lærerutdanning i en eller annen variant og forstand, og at forskningsprosjektene kan fokusere på aspekter med relevans for de profesjoner som lærerutdanningene utdanner til, altså i forhold til pedagogisk praksis i barnehage, grunnskole, videregående opplæring, kulturskole, det frivillige organisasjons- og kulturlivet m.v. Dette er forsøkt tydeliggjort i studieplanendringene som er presentert ovenfor, og vil bli det i informasjon om doktorgradsstudiet. Det at forskning innenfor begge disse dimensjonene eller feltene gjensidig kan styrke og utfordre hverandre, som komiteen videre påpeker (s. 11), er også et viktig poeng i forholdet mellom bredde og dybde. Høgskolens intensjon er at disse temaene skal gjøres til gjenstand for refleksjon og diskusjon i de

overnevnte opplæringsammenhengene. Disse innbyr til å kombinere synsvinkler fra den faglige dybden som en rekke humanistiske og utdanningsvitenskapelige lærerutdanningsfag og kjerneområder representerer med perspektiver fra profesjonsrettede kontekster, hvorfra indre sammenheng, relevans og breddeorientering kan fokuseres skarpere.

Høgskolen i Hedmark vil takke den sakkyndige komiteen for mange gode og konstruktivt kritiske kommentarer og innspill til studieplanens faglige nivå, bredde og dybde og indre faglige sammenheng. Høgskolen håper med de foreliggende kommentarer og gjennomførte endringer å ha vist evne og vilje til å ta disse problemstillingene på alvor i tilstrekkelig grad til at kriteriet kan vurderes som oppfylt, slik at vi kan få tillit til å føre den kontinuerlige diskusjonen av hvordan doktorgradsutdanningen i profesjonsrettede lærerutdanningsfag skal utvikles og forbedres videre innenfor den dynamiske prosessen også et realisert PhD-program må være.

Vedlegg

Vedlegg 3: Kursbeskrivelse: Kvantitative metoder med vekt på survey og effektstudier

§ 2-3 (1), 5 Planen skal vise studiets/stipendprogrammets forankring i kjerneområde(r) som kan identifiseres i internasjonal sammenheng

Svar på komiteens konklusjon

Komiteen mener at høgskolen ikke på en tilstrekkelig klargjørende måte har redegjort for hvordan studiet generelt kan identifiseres i internasjonal sammenheng.

Høgskolen er enig med komiteen i at beskrivelsen av den internasjonale forankringen er snau i søknaden, men vi hadde prøvd å utdype dette forholdet i vedlegg 4 til søknaden. I det følgende vil vi imidlertid tydeliggjøre den generelle forankringen og gi en oppsummerende beskrivelse av internasjonal forankring for de andre fagområdene enn musikk, siden vi oppfatter at komiteen har sagt seg tilfreds med dette området (jf. s.15).

Doktorgradsprogrammet har nasjonalt og internasjonalt en tydelig forankring i lærerutdanning – *Teacher Education* (jf. for eksempel *The Association for Teacher Education in Europe* og foreningens *European Journal of Teacher Education*). Programmets innretning både mot lærerutdanning og mot problemstillinger med relevans for læreres praksis gjør at programmet også lett kan karakteriseres som *Teaching and Teacher Education*, slik for eksempel Divisjon K i *American Educational Research Association* er titulert og jf. også for eksempel det vitenskapelige tidsskriftet *Teaching and Teacher Education* (Elsevier) som er inne i sin 27. årgang. PhD-programmet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag hører hjemme innenfor utdanningsvitenskap (*Educational Sciences*), som ikke bare i Norge, men også i flere andre land har vokst fram som et nytt vitenskapsområde. Da det svenske Vetenskapsrådet i 2001 satte ned en egen komité for utdanningsvitenskap ble deres oppdrag tydelig knyttet til lærerutdanning: "främja forskning och forskarutbildning som bedrivs i nära anslutning till lärarutbildningen och svarar mot behov i lärarutbildningen och den pedagogiska yrkesverksamheten".

Didaktikk og fagdidaktikk er viktige omrdreiningpunkter for programmet. I de skandinaviske språkene og på tysk fungerer didaktikk som et begrep for å beskrive forskningsområdet, men ved oversettelser til engelsk brukes ofte *Curriculum Studies*– slik for eksempel Institut för didaktik på Utbildningsvetenskapliga fakulteten, Uppsala universitet oversettes til Department of Curriculum Studies. Også forskeropplæringsprogram der didaktiske perspektiver framheves, som PhD-programmet *Curriculum, Instruction and Teacher Education* ved Michigan State University og *PhD in Curriculum Studies and Teacher Development* ved Ontario Institute of Studies in Education, University of Toronto, representerer relevant internasjonal forankring av programmet som helhet.

Siden søknaden om å få akkreditert PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag springer ut av et ønske om å styrke den praksisnære og profesjonsrettede forskningen i lærerutdanningene for gjennom det å bidra til å utvikle kunnskap som kan være med å videreutvikle lærerutdanningen og dens fag, er forankringen det er gjort rede for så langt, relevant ikke bare for programmet som helhet, men også for den forskningen som springer ut av de enkelte lærerutdanningsfagene. Fagene slik de undervises i de integrerte lærerutdanningene, skal inneholde fagdidaktikk og samarbeide med pedagogikk og elevkunnskap og andre fag og med praksis. Dette gjør at lærerutdanningsfagene i dag utvikler seg annerledes enn disiplinifagene. Samtidig innebærer den sterke vekten på forskningstilknytning at det på sikt vil skje en utvikling av en annen form for akademisering av lærerutdanningen og dens fag. Norge er ikke alene om denne trenden. Da lærerhøgskolen i Stockholm ble del av Stockholms universitet fra 2008, ble lærerutdanningsmiljøene organisert i blant annet følgende miljøer med utvikling av tverrfaglige eller flerfaglige forskningsområder og forskerutdanninger som en utfordring, for eksempel: Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling (svenska, svenska som andraspråk, engelska och andra främmandespråk) og Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot humaniora och samhällsvetenskap (historia, religion och samhällskunnskap med flera ämnen som ekonomi, geografi, filosofi och psykologi).

Når det gjelder de ulike lærerutdanningsfagene som inngår i doktorgradsprogrammet, viser en identifisering av forskningsfelt i internasjonal sammenheng at norsk og engelsk som oppfattes som to studiefag i lærerutdanningene, i høy grad kan plasseres under de samme forskningsområdene internasjonalt. Det dreier seg om språkvitenskap (*Linguistics*), særlig undergrenen anvendt språkvitenskap (*Applied Linguistics*, jf. definisjon og omtale s. 12 i vedlegg 4 i søknaden) og litteraturvitenskap (*Literary Studies, Comparative Literature, Nordic and English Literature*). Som lærerutdanningsfag har både norsk og engelsk dessuten språklæring og språkutvikling som profil. Forskningsområdene *Mother Tongue Education and Second Language Learning/Acquisition, Multilingualism* er relevante internasjonale fagområder for begge fagmiljøene ved Høgskolen i Hedmark. Går man på de mer spesifikke temaene som fagmiljøet har forsket på de siste årene, finner vi også der at det internasjonale kunnskapsgrunnlaget som utnyttes i forskningen, ofte er felles. Noen eksempler på dette er *Literacy Studies* (et fagområde som også er relevant for medlemmer av kjernegruppen fra musikk, RLE og pedagogikk i senere tids forskningsprosjekter), mer spesifikt *Reading Research* og *Writing Research*, studier av ulike korpus, blant annet innlærerkorpus, *Corpus Linguistics* og vurdering (*Assessment*). Innenfor litteraturstudier er resepsjonsstudier (*Reader Response*) et eksempel på felles tematikk mellom forskning i lærerutdanningsfagene norsk og engelsk, men det finnes flere: *Poetry, The Teaching of Literature*.

Pedagogikk som lærerutdanningsfag inngår i det alt omtalte *Teacher Education, Teaching and Teacher Education*, utdanningsvitenskap (*Educational Studies*) og også innenfor didaktikk eller *Curriculum Studies*. I sentrale forskernettverk er det *Educational Research* eller *Educational Studies* som brukes som avgrensning, for eksempel i den største

nettverket, *The American Educational Research Association*, men også i den nordiske: *Nordic Educational Research Association* med sitt tidsskrift *Nordic Studies in Education*. For høgskolens førskolelærerutdanning er nettverkene i *Early Childhood Education* særlig relevante. Dessuten er *Multicultural Education* en annen viktig internasjonal forskningsforankring for PhD-programmets kjernemiljø. I nettverkene innenfor *Educational Studies* er det vår erfaring at forskningsfellesskapet i høy grad er preget av flerfaglighet. Tematiseres *lesing* eller *språklæring*, er det like relevant for for eksempel forskere i norsk eller engelsk som pedagogikk å delta, og tematiseres *det flerkulturelle*, er flerfagligheten enda bredere.

For høgskolens fagmiljø er det et særlig poeng at religionspedagogikk, som er forskningsprofilen på lærerutdanningsfaget RLE ved høgskolen, er koblet nettopp til flerkulturell pedagogikk. Det samarbeides om flerkulturelle temaer mellom de to fagområdene i vår master i tilpasset opplæring, og det skal her skytes inn at i de nye grunnskolelærerutdanningene rommer det nye faget Pedagogikk og elevkunnskap temaer som tidligere ble gitt i det obligatoriske RLE-faget, mens RLE ikke lenger er obligatorisk, jf. St.meld. nr. 11 (2008-2009), s.20f. Både undervisningsmessig og forskningsmessig vil vi derfor argumentere for at forskningsprofilen ved RLE ved HH må ses i tett sammenheng med pedagogikkmiljøet, jf. også det mangeårige forskningssamarbeidet mellom pedagogikk og RLE. Internasjonalt forankres dette i *Multicultural Education*. Den internasjonale forankring til religionspedagogikk er *Religious Education*. Også denne internasjonale forankringen tydeliggjør koblingen av fagområdet til *Educational Studies* (pedagogikk), jf. også ulike forskernettverk: *Nordic Conference on Religious Education*, *The European Network for Religious Education in Europe through Contextual Approaches* og *International Seminar on Religious Education and Value*.

Høgskolen mener at ovenstående redegjørelse tydeliggjør hvordan PhD-programmet og dets kjerneområder er relatert til områder som kan gjenkjennes internasjonalt. Redegjørelsen illustrerer samtidig det som i *Norsk inndeling av vitenskapsdisipliner*⁵ trekkes fram som kjennetegn for profesjonsfagene, nemlig at de har tilhørighet til flere fagområder som går på tvers av tradisjonelle disipliner.

§ 2.3 (1), 6 Planen skal beskrive studiets/stipendprogrammets faglige mål, opptaksgrunnlag og hva studiet/stipendprogrammet kvalifiserer til

Svar på komiteens konklusjon

Den sakkyndige komiteen finner ikke at opptaksgrunnlaget for doktorgradsstudiet er tilfredsstillende presist beskrevet.

Opptak til studiet er nå presisert både i opptaksreglementet (vedlegg 1) og i forskriften (vedlegg 2). I det følgende gjør vi rede for en revisjon av avsnittet *Opptakskrav* i studieplanen. Hovedprinsippene for opptak som nå er tydeliggjort, er at søkerne *enten* må ha en lærerutdanning (det vil si førskolelærerutdanning, allmennlærerutdanning,

---

⁵ Jf. forordet til Wallø mfl.2003:6, utgitt av Universitets- og høgskolerådet. Her heter det videre at den internasjonale standarden til OECD som er utgangspunktet for den norske inndelingen, ikke inkluderer profesjonsfagene og at dette derfor er et punkt der den norske standarden må preges av utviklingen i fagene.

grunnskolelærerutdanning, faglærerutdanning, praktisk-pedagogisk utdanning eller femårig lektorutdanning) og en masterutdanning i nordisk eller engelsk litteratur og/eller språk, allmenn litteraturvitenskap, lingvistikk, musikk, religion, livssyn og etikk eller pedagogiske fag, *eller* en pedagogisk eller fagdidaktisk masterutdanning. I tilfelle fagdidaktisk mastergrad må fordypningen på masternivå normalt være innenfor et av fagene norsk, engelsk, musikk, religion, livssyn og etikk. Hvis søkeren har levert en prosjektbeskrivelse og søknad for øvrig av svært høy kvalitet, samt dokumentert meget gode forutsetninger for å kunne gjennomføre dette doktorgradsstudiet, kan det etter særskilt vurdering gis grunnlag for opptak med andre mastergrader enn de som normalt kvalifiserer for opptak.

Punktet i søknadsteksten lød slik:

Opptakskrav

For å bli tatt opp på doktorgradsprogrammet må søkeren normalt ha femårig mastergrad eller tilsvarende utdanning som institusjonen har godkjent som grunnlag for opptak. Søkeren må ha en sterk faglig bakgrunn. For søker med utdanning fra en norsk utdanningsinstitusjon, skal veid gjennomsnittskarakter på masterstudiet normalt være B eller bedre. I tilfeller hvor hele eller deler av utdanningen er godkjent med bruk av karakterene Bestått/Ikke bestått, tas søkerne opp etter individuell vurdering.

Søkere med mastergrad (hovedfag) fra andre fagområder enn de som er godkjent som grunnlag for opptak til programmet, eller med svakere karaktergrunnlag, kan tas opp etter særskilt vurdering. Disse søkerne må dokumentere som meget sannsynlig at de vil kunne gjennomføre et doktorgradsstudium. Dersom det er nødvendig, kan det kreves tilleggsdokumentasjon av faglig nivå eller en forprøve. Slike søkere kan også om nødvendig pålegges å ta kvalifiseringsfag og/eller tilleggsfag innen en tidsfrist. Disse inngår ikke i de formelle kravene for doktorgraden.

Ny tekst til dette punktet lyder slik:

Opptakskrav

For å bli tatt opp på doktorgradsprogrammet må søkeren normalt ha:

A. Lærerutdanning og mastergrad (hovedfag) i nordisk eller engelsk litteratur og/eller språk, allmenn litteraturvitenskap, lingvistikk, musikk, religion, livssyn og etikk (RLE), pedagogiske fag eller master i språk, kultur og digital kommunikasjon

eller

B. Mastergrad (hovedfag) i pedagogiske fag eller fagdidaktikk (med fordypning i norsk, engelsk, musikk eller religion, livssyn og etikk), master i tilpasset opplæring eller master i kultur- og språkfagenes didaktikk

Søkeren må ha en sterk faglig bakgrunn. For søkere med utdanning fra en norsk utdanningsinstitusjon, skal veid gjennomsnittskarakter på mastergradsstudiet normalt være B eller bedre. I tilfeller hvor hele eller deler av utdanningen er godkjent med bruk av karakterene Bestått/Ikke bestått, tas søkerne opp etter individuell vurdering.

Søkere som ikke har lærerutdanning eller som har andre mastergrader (hovedfag) enn de som normalt er godkjent som grunnlag for opptak til programmet kan tas opp etter særskilt vurdering. Det samme kan gjelde søkere med svakere karaktergrunnlag enn det som normalt kreves for opptak. Disse søkerne må dokumentere som meget sannsynlig at de vil kunne gjennomføre et doktorgradsstudium. Dersom det er nødvendig, kan det kreves tilleggsdokumentasjon av faglig nivå eller en forprøve. Slike søkere kan om nødvendig også pålegges å ta kvalifiseringsfag og/eller tilleggsfag innen en tidsfrist. Disse inngår ikke i de formelle kravene for doktorgraden.

Med de beskrevne endringene i studieplanen, regelverket og forskriftsendringer mener høgskolen at vi har svart på komiteens innvendinger.

§ 2-3 (2), 3 Institusjonen skal ha ansatte i hovedstilling med kompetanse innenfor det som regnes som kjerneområder for studiet/stipendprogrammet

Svar på komiteens konklusjon

Den sakkyndige komiteen påpeker at høgs skolen per søketidspunkt ikke har professorkompetanse i engelsk og RLE. Komiteen finner det videre rimelig at kjerneområder i et doktorgradsprogram har slik kompetanse og konkluderer derfor med at kriteriet ikke er oppfylt.

I søknaden er det redegjort for at høgs skolen regner med å ha professorkompetanse i engelsk og RLE på plass ved oppstart av studiet. Førsteamanuensis Sidsel Lied (RLE) søkte den nasjonale opprykksordningen i september 2009, og det er forventet at vurdering vil foreligge rundt årsskiftet 2010-11. I engelsk er det to førsteamanuenser med professorstipend som vil søke opprykk i 2011, en ved begynnelsen av året og en mot slutten av året. Tidligere vurdering av disse tilsier at det er stor sannsynlighet for at professorkompetansen er innen snarlig rekkevidde. Det har også skjedd ytterligere kompetanseoppbygging av høgs skolens fagmiljø i engelsk i løpet av 2010. En fast ansatt i engelsk litteraturredidaktikk (Juliet Munden) har disputert, og en fast ansatt i engelsk språkdidaktikk (Susan Nacey) disputerer februar 2011. Når Nacey har disputert, har alle fast ansatte i engelsk ved høgs skolen førsteamanuensis-kompetanse.

PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag er tenkt som ett, integrert doktorgradsstudium og ikke som fem parallelle med noe felles. I søknaden er dette forsøkt underbygget ved å vise til fagmiljøets flerfaglige samarbeid om innsatsområder, forskningsprosjekter og masterutdanninger. Det kan likevel være noe underkommunisert i studieplanen at den implisitt hviler på et erfaringsgrunnlag som har blitt etablert i fagmiljøet gjennom flere år. Antakelig kunne søknaden med fordel gjort tydeligere og mer konkret rede for hvordan utdannings- og forskningsfeltets bredde og indre faglige sammenheng er utviklet gjennom praktisk ansvar og forpliktelser for felles studieprogrammer, undervisning og veiledning. Dette vil bli videreutviklet i det omsøkte doktorgradsstudiet. Her er eksemplene mange, men fra mastergradsutdanningene som er ment å understøtte PhD-studiet, kan vi trekke fram følgende:

- *Master i kultur- og språkfagenes didaktikk* er utviklet i tverr- og flerfaglig samarbeid mellom engelsk, musikk og norsk. Forelesere fra alle disse fagene deler ansvaret for emner som er felles for alle studentene, som *Kulturteori og estetikk*, *Læringspraksiser i kultur- og språkfagene*, *Vitenskapsteori og metode* og *Masteravhandlingsseminar*. Forelesere fra norsk og engelsk har felles ansvar for emnet *Språk- og tekstteori* som er felles for studenter med fordypning i engelsk og norsk. I tillegg har de fagdidaktiske emnene i henholdsvis engelsk, musikk og norsk en felles innledningsforelesning. Dette innebærer at studentene møter faglærere fra alle de tre fagområdene, i *Vitenskapsteori og metode* også fra pedagogikk, og i noen tilfelle også velger og får studentene veiledere fra andre fag enn der de har sin fordypning. Dette blir vurdert som et positivt element i fagmiljøets kollektive konsolidering av fagutvikling og felles forståelse for indre sammenhenger.

- *Master i språk, kultur og digital kommunikasjon* er utviklet av fagfolk fra norsk og musikk. Studenter som tar faget, har dels bakgrunn i norsk dels i engelsk eller andre fremmedspråk. I emnet *Mediateori og estetikk* møter studentene forelesere og seminarledere fra begge fagene, i *Vitenskapsteori og metode* fra enda flere fagområder, mens *Språk- og tekstteori* gis

av faglærere fra norsk og engelsk. Modulen *Kommunikasjon i det flerkulturelle samfunn* kan velges av studenter fra begge de andre masterne.

- *Master i tilpasset opplæring* har emnet *Vitenskapsteori og metode* felles med de to overnevnte masterutdanningene. I denne mastergraden er i tillegg religion, livssyn og etikk (RLE) involvert i den flerkulturelle dimensjonen som står sentralt i utdanningen. Studentene kan dessuten velge moduler fra de andre masterne som *Lesing i og på tvers av fag* eller *Kommunikasjon i det flerkulturelle samfunnet*. Da møter de faglærere og studenter fra de andre lærerutdanningsfagene som er integrert i søknaden om PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag.

Når det gjelder den måten fagmiljøet bak akkrediteringssøknaden tar vare på de doktorgradsstipendiatene som per i dag 'sokner til' forskerutdanningsfeltet profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved høgskolen, fins det også flere eksempler på at veiledning skjer i samarbeid og på tvers av disiplinbaserte fagområder:

- Joke Dewilde arbeider med prosjektet *Conversations on the education of language minority pupils: A case study of teacher collaboration* innenfor flerkulturell pedagogikk. I tillegg til sin hovedveileder professor i norskdidaktikk Rita Hvistendahl fra Universitetet i Oslo, har hun professor i pedagogikk Stephen Dobson og førsteamanuensis i norsk Mari-Ann Igland som biveiledere fra Høgskolen i Hedmark.

- Live Weider Ellefsen arbeider med prosjektet *Å plassere seg selv i verden – om estetisk og didaktisk identitetsarbeid i musikkfaget*. Hun har professor i musikk Petter Dyndahl, Høgskolen i Hedmark, som hovedveileder og førsteamanuensis i pedagogikk Monika Nerland, Universitetet i Oslo, som biveileder.

- Juliet Munden, som disputerte 19. november d.å. på avhandlingen *How students in Eritrea and Norway make sense of literature*, har hatt professor i norskdidaktikk Rita Hvistendahl, Universitetet i Oslo, som hovedveileder og førsteamanuensis i engelsk Thomas Egan, Høgskolen i Hedmark, som biveileder.

- Susan Nacey, som disputerer i februar 2011 på avhandlingen *Comparing linguistic metaphors in L1 and L2 English*, har hatt professor i norsk som andrespråk Anne Golden, Universitetet i Oslo, som hovedveileder og førsteamanuensis i engelsk Thomas Egan, Høgskolen i Hedmark, som biveileder.

- Thor André Skrefsrud arbeider med prosjektet *Dialogens vilkår – Den norske allmennlærerutdanningens religions- og pedagogikkfag i et interkulturelt perspektiv*. Han har professor i religionsvitenskap Sigurd Bergmann, NTNU, som hovedveileder og professor i pedagogikk Thor Ola Engen, Høgskolen i Hedmark, som biveileder.

- Ove Bergersen arbeider med prosjektet *Diskurser om språklæring blant polske innvandrersfamilier i Norge*. Han har professor i nordisk litteraturvitenskap Petter Aaslestad, NTNU, som hovedveileder og professor i norsk språk med språkdidaktisk innretning Lars Anders Kulbrandstad, Høgskolen i Hedmark, som biveileder.

- Chamilla Strædet Kristoffersen arbeider med prosjektet *Språklig interaksjon mellom førskolelærer og barn under lesestund i flerkulturelle barnehager*. Hun har professor i fagdidaktikk, estetiske fag ved NTNU Anna-Lena Østern som hovedveileder. Østern har tidligere vært professor i morsmålsdidaktikk ved Åbo Akademi. Professor i pedagogikk Thor Ola Engen, Høgskolen I hedmark, er biveileder.

- Håvard Vibeto arbeider med et prosjekt om *Den estetiske dimensjonen i dataspill*. Hans hovedveileder er førsteamanuensis i medievitenskap Sara Brinch ved NTNU, mens

førsteamanuensis i nordisk litteratur Hans Kristian Rustad, Høgskolen i Hedmark, er bi-veileder.

Disse eksemplene er ment å dokumentere at miljøet er vant til å tenke og handle fag-overskridende i forhold til master- og doktorgradsutdanning, noe som både betinger og bevirker en viss bredde og indre sammenheng i veiledningspraksiser. Dette vil bli utviklet videre i samme spor, slik intensjonen er med PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Det kan også tilføyes at også fra andre institusjoner erfarer vi at fagkompetanse etterspørres på tvers av for eksempel norsk og engelsk. Lars Anders Kulbrandstad med sin professor-kompetanse i norsk er for eksempel oppnevnt som midtveisopponent i en PhD innen fag-området engelsk ved Utdanningsvitenskapelig fakultet, Universitetet i Oslo (Ulrikke Rindal: *Constructing Identity with L2: Pronunciation and attitudes among Norwegian Learners of English*), Lise Iversen Kulbrandstad har med sin professorkompetanse i norsk vært medlem av bedømmingskomité for tilsetning i førsteamanuensis i engelsk fagdidaktikk ved Utdanningsvitenskapelig fakultet, Universitetet i Oslo, men Thomas Egan med sin førsteamanuensiskompetanse i engelsk har vært oppnevnt i komité for tilsetning i post doc i romanske språkhistorie og stipendiatstilling i norrønt, begge deler ved Universitetet i Oslo. Det er for øvrig også mange eksempler på fagoverskridende forskningsprosjekter i miljøet. Det mest omfattende av disse, er prosjektet *Lærerutdanning som flerkulturell nasjonsbygging* – et treårig prosjekt finansiert over Norges forskningsråds strategiske høgskoleprosjekt. I dette prosjektet samarbeider pedagogikk, norsk og RLE – både seniorforskere og stipendiater. Et annet eksempel er *vurdering* der pedagogikk, engelsk, RLE og musikk og andre fag har samarbeidet blant annet om en forskningsantologi.

I tillegg framgår det av den utlegningen som nå er gjort av doktorgradsstudiets foran-kring i kjerneområder som kan gjenfinnes internasjonalt, at begge de to lærerutdanningsfagene engelsk og norsk har basis i de internasjonalt etablerte forsknings-områdene *Anvendt språkvitenskap* og *Litteraturvitenskap*. Høgskolen og doktorgradsstudiet har professorkompetanse på begge felt. Likeledes argumenteres det for at fagområdet religion, livssyn og etikk i vår kontekst – hvilket omfatter innsatsområder, forskningsprosjekter, master- og doktorgradsstudier – som religionspedagogikk kan inkluderes i det internasjonalt identifiserbare forskningsområdet *Flerkulturell pedagogikk*. Også her har høgskolen professorkompetanse.

Høgskolen har merket seg at NOKUTs kriterium lyder som følger: ”Institusjonen skal ha ansatte i hovedstilling med kompetanse innenfor det som regnes som kjerneområder for studiet/stipendprogrammet”. NOKUT har altså ikke stilt krav om professorkompetanse. Komiteen skriver da også at de ”finner det rimelig” (vår understreking) at kjerneområdene i et doktorgradsprogram har professorkompetanse. Høgskolen i Hedmark har en professorandel på godt over 50 % i hele, faste stillinger knyttet til doktorgradsstudiet. Vi har i denne kommentaren gjort rede for vår forståelse av kjerneområdene som mer integrerte enn vi har lyktes med å gi uttrykk for i den opprinnelige søknaden, og vi har dokumenterer at de to områdene som mangler professorkompetanse per i dag er godt integrerte i et fagmiljø med tverrfaglig styrke og kompetanse og dessuten inngår i internasjonalt gjenfinnbare forskningsområder der høgskolen har professorkompetanse. Høgskolen mener ut fra dette at kriteriet må kunne vurderes som oppfylt også med komiteens strenge tolking av forskriftens krav om kompetanse. Skulle komiteen likevel holde fast på sin forståelse, vil vi gjenta det vi svarte på direkte spørsmål fra komiteen ved institusjonsbesøket, nemlig at vi gav uttrykk for en reservert holdning til å ta opp studenter med avhandlingsprosjekter direkte rettet mot lærerutdanningsfagene engelsk og RLE før professorkompetansen var på plass.

§ 6 Institusjonen skal redegjøre for hvordan doktorgradsstudiet/stipendprogrammet kvalitetssikres i institusjonens system for kvalitetssikring

Svar på komiteens konklusjon

Komiteen konkluderer med at kriteriet ikke er oppfylt og etterlyser en nærmere redegjørelse for hvordan doktorgradsprogrammet kvalitetssikres i institusjonens system for kvalitetssikring. Den følgende redegjørelsen svarer på dette.

Kvalitetssikringssystem for høgskolens PhD-program

PhD-programmene ved Høgskolen i Hedmark kvalitetssikres både som utdanningsprogram og som forskning. Kvalitetssikringssystemets ulike komponenter er gjengitt nedenfor, og vil kunne finnes samlet i [Kvalitetsarkivet, under Forskning og PhD-studier](#) på www.hihm.no

1. Ansvar og roller

Høgskolestyret har det overordnede ansvaret for forskeropplæringen,

Det sentrale PhD-utvalget forvalter på styrets vegne det overordnede ansvaret og rapporterer årlig til styret. Utvalget ledes av rektor eller den rektor bemyndiger og består ellers av dekanen ved avdelinger med akkrediterte dr.gradsprogram og en representant for stipendiatene. Studie- og forskningsdirektøren er sekretær for utvalget. Utvalget skal

- Treffe overordnede beslutninger som gjelder høgskolens PhD-utdanninger
- Gi råd og koordinere på tvers av programmer
- Overvåke, kvalitetssikre og behandle årlige rapporter om kvalitet i det enkelte PhD-program
- Legge en plan for jevnlig evaluering av programmene og behandle evalueringene
- Utarbeide og forvalte overordnet regelverk, felles retningslinjer og rutiner
- Vurdere og koordinere utvikling av faglige felleselementer i PhD-utdanningene

Programutvalget for det enkelte PhD-programmet ledes av PhD-leder og består ellers av dekan, to vitenskapelig tilsatte i PhD-programmets kjernegruppe og én representant fra stipendiatene. Avdelingens forskningsadministrative rådgiver er sekretær. Utvalget skal:

- Overvåke, kvalitetssikre og årlig rapportere fra forskeropplæringen
- Ha ansvar for opplæringsdelen, for å godkjenne den enkelte stipendiats opplæringsprogram og for å godkjenne eksterne kurs
- Gjennomføre opptak av PhD-kandidater og sørge for at det inngås avtale om opptak
- Godkjenne veiledere, prosjektplan og halvårslige rapporter
- Oppnevne bedømmelseskomité og behandle dennes innstilling
- Avgjøre saker som angår den enkelte stipendiats forskeropplæring

Veilederes ansvar og roller er beskrevet under punktet om veiledning.

Stipendiat har hovedansvaret for egen framdrift med opplæringsdel og avhandling. Skal søke veiledning, rapportere framdrift hvert halvår og bidra i høgskolens arbeid med kvalitet i forskeropplæringen, blant annet gjennom kursevalueringer.

Instituttleder har personalansvar for stipendiater som er tilsatt ved HH

2. Sentrale dokumenter

- Studieplan
  - Forskrift for graden Philosophiae doctor (PhD) ved Høgskolen i Hedmark
  - Reglement for PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag
  - Forskningsetiske retningslinjer for Høgskolen i Hedmark
  - Veileder for doktorgradsstudier ved Høgskolen i Hedmark
- Kommentar: Dette er et dokument der relevant informasjon for ulike faser i forskeropplæringen samles. Høgskolen har fått tillatelse fra Universitetet i Stavanger til å tilpasse deres tilsvarende veileder. Et utkast ble sendt på intern høring i juni 2010, ny versjon ble behandlet i høgskolens FoU-utvalg i november 2010. Endelig versjon blir ferdigstilt i begynnelsen av 2011. Veiledningen har følgende innhold: Organisering av doktorgradsutdanningen, Doktorgradsløpet (Oppstartfase – underveis i studieløpet – avslutningsfase). Dessuten samles ulike skjemaer (søknadsskjema, avtale om veiledning, halvårsrapport, søknad om å få avhandlingen bedømt osv.)

Etter hvert samles også årlige kvalitetsrapporter fra PhD-programmet under dette punktet.

3. Kvalitetssikring av kursene i opplæringsdelen

Kursene i opplæringsdelen kvalitetssikres i tråd med prosessene beskrevet i *Kvalitetshåndbok for utdanning*.

- *Underveisevalueringer* benyttes på alle kurs som strekker seg over et semester.
- For korte kurs (1-3 dager) brukes *avsluttende kursevaluering*.
- Opplæringsdelen av PhD-programmet inngår også i høgskolens system for *studieevaluering*.
- Kurs stipendiaten har tatt ved andre institusjoner, godkjennes av programutvalget etter innstilling fra veileder(e).

Roller og ansvar: Faglærer med kursansvar og stipendiatene har felles ansvar for å gjennomføre underveisevaluering eller kursevaluering. Dokumentasjon sendes PhD-leder som også har ansvar for at eventuelle oppfølginger igangsettes. PhD-leder lager en årlig kvalitetsrapport om opplæringsdelen som behandles i programutvalget og oversendes det sentrale PhD-utvalget før det innarbeides i høgskolens årlige kvalitetsrapport til høgskolestyret.

4. Halvårlig rapportering av PhD-studentenes framdrift i opplæringsdel, arbeid med avhandling og eventuelle pliktarbeid

Hvert halvår rapporterer stipendiaten og dennes veiledere om framdrift i opplæringsdel og avhandling til programutvalget. Også andre forhold tas opp som status i eventuell arbeidsplikt. Det utarbeides standardiserte skjemaer for rapportering som er tilgjengelige i Kvalitetsarkivet. Programutvalget behandler rapporten og beslutter ved behov at PhD-leder innkaller stipendiat og veiledere til samtale.

5. Medarbeidersamtaler for PhD-stipendiater som er ansatt ved Høgskolen i Hedmark

Stipendiatene er ansatte ved institusjonen og deltar derfor ikke i tilfredshetsundersøkelsen blant studentene (som er beskrevet i Kvalitetshåndbok for utdanning), men har årlige *medarbeidersamtaler* med instituttleder. Beskrivelse av gjennomføring av medarbeidersamtaler finnes i *Kvalitetsarkivet*.

Roller og ansvar: Instituttleder innkaller årlig til medarbeidersamtale

6. Forskningsveiledning

Velfungerende veiledningsforhold er avgjørende for PhD-kandidatens progresjon med forskeropplæringen og særlig med avhandlingsarbeidet. Regler, roller og plikter angående veiledningsforholdet er derfor beskrevet i Kvalitetsarkivet med følgende tekst:

- En PhD-kandidat skal få individuell veiledning normalt av to veiledere med doktorgrad eller tilsvarende kompetanse. Veiledere oppnevnes av programutvalget i forbindelse med opptak.
  - En av veilederne oppnevnes som hovedveileder. Minst en av veilederne, normalt hovedveileder, skal være tilsatt ved Høgskolen i Hedmark.
  - Det skal inngås en skriftlig avtale mellom kandidat og veiledere som regulerer veiledningsforholdet. Avtalen regulerer roller, avtaler om jevnlig kontakt og regler for bytte av veileder. (Kvalitetsarkivet vil inneholde lenke til en standard for skriftlige avtaler).
  - Veilederne skal
    - veilede stipendiaten i å utarbeide framdriftsplan (utdanningsplan inklusiv beskrivelse av framdrift i arbeid med avhandlingen)
    - gi råd og bidra i drøftinger og vurderingen i forbindelse med utarbeidelsen avhandlingen
    - gi kandidaten veiledning i forskningsetiske spørsmål knyttet til avhandlingen og informasjon om meldeplikt og søknader gjennom høgskolens ordning med personvernombud for forskning
    - gi råd om doktorgradsopplæringen og gi innstilling til PhD-leder om godkjenning av eksterne kurs
    - sikre at doktorgradskandidaten deltar i et aktivt forskningsmiljø
    - bistå kandidaten i å bli delaktig i relevante nasjonale og internasjonale forskernettverk
    - delta i forbindelse med kandidatens obligatoriske arbeid på avhandlingsseminaret
    - halvårlig rapportere om kandidatens framdrift til PhD-utvalget
    - delta i høgskolens arbeid med å kvalitetssikre veiledningsarbeidet
    - bistå programutvalget i arbeidet med å nedsette bedømmelseskomité

- Bytte av veileder

PhD-kandidaten kan etter begrunnet søknad til programutvalget få oppnevnt en eller to nye veiledere. Også PhD-utvalget kan i særlige tilfeller ta initiativ til å gjøre endringer i veiledningsforholdet.

- Forum for veiledere

PhD-lederne ved høgskolens doktorgradsprogram innkaller til årlige samlinger der ulike sider ved veilederrollen tematiseres. PhD-lederne vurderer også andre tiltak for å sikre kvalitet i veiledningsarbeidet.

7. Midtveisevaluering av avhandlingsarbeidet

Som et ledd i arbeid med gjennomstrømning arrangeres en midtveisevaluering av PhD-studentens arbeid med avhandlingen. Evalueringen gjennomføres ved at en fagperson (til vanlig en ekstern) leser og kommenterer utvalgte deler av arbeidet. Stipendiaten presenterer muntlig arbeidet og diskuterer arbeidet ut fra evaluatorens synspunkter i dialog med denne, veileder og PhD-leder.

8. Stipendiatenes medbestemmelse

Stipendiatene er organisert i et stipendiatforum for det enkelte PhD-programmet. Forumet velger en ledelse som har ansvar for å planlegge semesterprogram og har faste møter med avdelingsledelsen og PhD-leder. Stipendiatforum foreslår medlemmer til avdelingens og høgskolens PhD-utvalg og til høgskolens FoU-utvalg. Lederne av de ulike stipendiatforumene samarbeider med rektoratet om felles arrangementer for alle høgskolens stipendiater,

9. Evaluering av PhD-programmet

Høgskolens sentrale PhD-utvalg skal overvåke og kvalitetssikre høgskolens PhD-programmer. Det skal legges en plan for når de ulike programmene skal evalueres som ledd i høgskolens arbeid med studieevalueringer.

Kommentar til komiteens anbefaling

Komiteen anbefaler at det stilles krav til sikring av personvern. Det er eksplisitt omtalt som veileders oppgave å sørge for at stipendiater er kjent med lov og regelverk og med høgskolens personvernombud-ordning. Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste er oppnevnt som høgskolens personvernombud for forskning. Dette er også nedfelt i høgskolens forskningsetiske retningslinjer som er ett av de sentrale dokumentene i Kvalitetsarkiv.

Høgskolen mener ovenstående redegjørelse gir grunnlag for å vurdere kriteriet som oppfylt.

NOKUT

Postboks 1708 Vika

0121 Oslo

Komiteen for vurdering av søknaden fra Høgskolen i Hedmark om akkreditering av ph.d.-studium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag legger med dette fram sine kommentarer til Høgskolen i Hedmarks 'Kommentarer til Rapport fra sakkyndig komité', datert 2. desember 2010. Komiteen presiserer nok en gang at komiteen har tatt utgangspunkt i de gjeldende retningslinjer for arbeidet og har lagt vekt på at vurderingene skal være best mulig i samsvar med etablerte vurderingskriterier. Det har vært et siktemål for arbeidet med disse kommentarene at NOKUT skal kunne oppfatte komiteens uttalelser og konklusjoner som tilstrekkelig klare for å fatte beslutninger. Den sakkyndige komiteen har i sin tilleggsvurdering kun vurdert forhold som har betydning for om kriteriene (som ikke var bestått) nå er oppfylt eller ikke. Komiteen har ikke innført nye momenter eller argumenter. Det vil være et skjønnsspørsmål hvilket detaljnivå en komite skal vektlegge for å avgjøre om det kriterium er innfridd eller ikke. Komiteen for vurdering av søknaden fra Høgskolen i Hedmark har kommet fram til at ettersom søknadsprosessen skal gi en kvalitetssikring av et studieopplegg ved en institusjon som tidligere ikke har håndtert eget doktorgradsprogram, vil det være av verdi også å vurdere detaljer, for eksempel kurslitteratur til doktorgradskurs.

Oslo, Aarhus, Stockholm 21.12.2010

Professor Eyvind Elstad, Universitetet i Oslo (leder)

Professor Vibeke Hetmar, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole - Aarhus Universitet

Professor Cecilia Hultberg, Kungliga Musikhögskolan i Stockholm

Professor Sigmund Ongstad, Høgskolen i Oslo

Bakgrunnen for den foreliggende kommentar til Høgskolen i Hedmarks 'Kommentarer til Rapport fra sakkyndig komité'

Høgskolen i Hedmark søkte den 31.12. 2009 om akkreditering av doktorgradsstudiet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. NOKUT påpekte i brev datert 05.02.2010 behov for en del justeringer av søknaden. Ny revidert søknad fra høgskolen forelå den 15.03.2010. 22. oktober 2010 ga Komiteen for vurdering av søknaden fra Høgskolen i Hedmark om akkreditering av ph.d.-studium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag sin rapport (*Rapport fra sakkyndig komité angående søknad om akkreditering av doktorgradsstudium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag*). Høgskolen i Hedmark ga 2. desember 2010 sine kommentarer til rapporten.

Med dette gir den sakkyndig komité sin skriftlige redegjørelse for hvorvidt det omsøkte studietilbudet nå tilfredsstiller kravene for akkreditering. Hvert enkelt kriterium som ikke ble innfridd i den forrige vurderingen, er blitt vurdert for seg. Men med utgangspunkt i tidligere dokumenter i saken, samt foreliggende kommentarer, mener komiteen at NOKUTs beslutningsorgan vil ha et adekvat beslutningsgrunnlag.

§2-3 (1), 1 Det skal foreligge et reglement for studiet/stipendprogrammet

Beskrivelse

Høgskolen i Hedmark hadde ikke forelagt et reglement for det aktuelle studiet *PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag* i sin søknad. Det som komiteen fikk forelagt, var en generell forskrift. Gjennom sitt tilsvare har Høgskolen i Hedmark lagt fram et reglement for studiet.

Komiteens vurdering

Høgskolen i Hedmark har utarbeidet ett reglement som oppfyller kravene som komiteen har stilt. Reglementet inneholder:

- Regler for opptak
- Regler for krav til avhandlingen

- Regler som gjelder innlevering av avhandlingen
- Regler som gjelder bedømmelseskomiteens arbeid
Regler som gjelder frist for når disputasen må være gjennomført etter at innstillingen er godkjent.
- Regler for krav til trykte avhandlinger

Høgskolen i Hedmark har også gjort endringer i samsvar med komiteens anbefalinger. Følgende anbefalinger merket seg innfridd (sitatene nedenfor er hentet fra komitéens uttalelse):

Regler for prosedyrer for innstilling og opptak, finansiering - gitt tidsramme, eventuelt regler for andre forhold som kan trekkes inn i en totalvurdering i forbindelse med opptak.

Normalt bør minst 2 personer være eksterne representanter i en bedømmelseskomite. Et ytterligere spørsmål er om minst et av medlemmene i bedømmelseskomiteen – hvis det er mulig – bør være utenlandsk.

...regler som regulerer veiledningsforholdet bør klargjøres (for eksempel regler for bytte av veileder dersom veiledningsrelasjonen ikke fungerer).

Dokumentet med generelle forskrifter for PhD ved Høgskolen i Hedmark har med andre ord blitt komplettert med et reglement for den spesifikke forskerutdanningen.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.

Ytterligere anbefalinger

Komiteen vil gi noen ytterligere anbefalinger som Høgskolen i Hedmark kan ta stilling til om de vil følge. Disse anbefalingene er ikke å forstå som krav til endringer.

Side 8 i reglementet finnes følgende ordlyd: "I de tilfeller hvor komiteen anbefaler underkjennelse av avhandlingen, vil det være naturlig med en noe mer utførlig begrunnelse." Her foreslår komiteen følgende endring: *"kreves en utførlig begrunnelse"*.

Videre anbefaler komiteen at Høgskolen i Hedmark tilføyer i reglementet hvor mange veiledningstimer den PhD-studerende har rett til i løpet av studiet.

§2-3 (1), 3 Planen skal vise at studiet/stipendprogrammet har tilstrekkelig faglig/kunstnerisk nivå, bredde og dybde og indre faglig sammenheng

Beskrivelse

Den sakkyndige komiteen konkluderte 22.10.2010 med at kriteriet ikke var oppfylt: ”Høgskolen i Hedmark må gjøre enda tydeligere hva fagområdet og studiet skal omfatte og ikke omfatte, hvordan tilstrekkelig faglig dybde skal oppnås og hvordan bredde og faglig sammenheng skal sikres.”

Komiteens vurdering

Høgskolen i Hedmark har i sine kommentarer dels etterkommet komiteens innsigelser, dels klargjort uklare aspekter ved den opprinnelige søknaden og dels opprettholdt deler av den opprinnelige søknads konkretiseringer og argumentasjon. I det følgende vil vi vurdere spørsmålene om hvordan tilstrekkelig faglig dybde, bredde og indre faglig sammenheng er ivaretatt på en tilstrekkelig god måte.

Et problem som forelå i den forrige vurderingsrunden gjaldt spørsmålet om den indre sammenheng i studiet. Det som først og fremst binder hele PhD-studiet sammen, er fire studiepoeng innen "Profesjonsinnretning av lærerutdanningsfag", hvilket blir ganske lite.¹ Da bør dette "lille" kurset være relativt klart og av et visst omfang. Når det gjelder indre sammenheng, er argumentasjonen rundt innholdet i det sentrale kurset som skal holde studiet sammen blitt noe mer omfattende og til en viss grad mer klargjørende i den fornyede versjonen. Men komiteen finner likevel ikke at indre sammenheng, bredde og dybde er ivaretatt godt nok. At Høgskolen i Hedmark fortsatt står på at begrepet lærerutdanningsfag ikke bør gjøres for snevert, har komiteen i noen grad forståelse for. Følgende kommentar fra Høgskolen i Hedmark kan likevel tyde på Høgskolen synes å blande forskning som prosess og vitenskapelig holdning med nødvendigheten av å vise forskningssamfunnet at (profesjonsrettede) lærerutdanningsfag utgjør et tilstrekkelig vel etablert og felles faglig og vitenskapelig grunnlag å basere et studium på: "Imidlertid oppleves det å skulle definere en forskerutdanning i tilsvarende fastdefinerte termer og forståelseskategorier som å bryte med noe av det som kjennetegner en grunnleggende åpen vitenskapelig holdning." Et kurs som

---

¹ Komiteen minner her om at Høgskolen i Hedmark har valgt å sette 6 studiepoeng på emner i tilknytning til presentasjon m.m. I et slikt perspektiv blir 4 studiepoeng i kurset "Profesjonsinnretning av lærerutdanningsfag" forholdsvis lite.

utgjør en kjerne i et helt doktorgradsstudium, bør være eller bør kunne godtgjøre at det kan bli et utdanningsvitenskapelig felt som det øvrige forskningssamfunn kan gjenkjenne. Høgskolen i Hedmark har valgt å formulere et felt gjennom et utvalg av de emner som skal inngår i programmet. Det er et vesentlig anliggende for komiteen at dette emnemessige *avgrensede* felt er tydelig. Samtidig vil komiteen understreke at komiteen legger grunn et åpent syn på ”fag” og ”lærerutdanning” i dette spørsmålet.

Høgskolen klargjør nå at ”PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag er tenkt som ett, integrert doktorgradsstudium og ikke som fem parallelle med noe felles” (s.16) og at studiet ”ikke (skal forstås som) som flere enkeltstående, disiplinbaserte studier med felles overbygning” (s.7). Høgskolen i Hedmark gjør imidlertid oppgaven med å komme komiteens etterlysning av indre sammenheng i PhD-programmet i møte, noe krevende blant annet fordi ”Fagmiljøet ... nærer på et slikt grunnlag (forskjellige innfallsvinkler) en viss motstand mot å utmeisle en – i hvert fall entydig – presisering av begrepet lærerutdanningsfag” (s.11).

Høgskolen i Hedmark klargjør i presiseringene datert 2.1.2010 disiplinorientert forankring og dybde i PhD-studiet. Komiteen har festet seg ved formuleringer som ”Solid faglig dybde er en forutsetning og et kriterium for gode forskningsresultater” (side 7) og ”For alle de faglige/fagdidaktiske vitenskapsområdene som doktorgradsutdanningen omfatter, slik at det foreligger muligheter for dybde innen alle kjerneområder” (side 8). Disse sitatene gir uttrykk for *intensjoner* om å ivareta hensynet til dybdeorientering. Komiteen vil dog bemerke at et slikt forsett blir krevende å realisere når doktorgradsutdanningen vil rette seg mot ”hele spekteret av lærerutdanninger, inkludert førskolelærerutdanning, faglærerutdanning og praktisk-pedagogisk” (side 11). I praksis vil Høgskolen måtte prioritere hva slags kursstøtte den kan utvikle

Høgskolen i Hedmark har også i noen grad vist vilje til å korrigere sitt studieopplegg for å sikre adekvat bredde i sin kursportefølje. Høgskolen i Hedmark har blant annet utviklet et valgfritt kurs i ”Kvantitative metoder med vekt på survey og effektstudier” (4 studiepoeng). Kurset har egnet kurslitteratur. Dette kurset vil forutsette forkunnskaper fra masterstudiet som en del stipendiater vil mangle.

Høgskolen i Hedmark har videreutviklet kurset i vitenskapsteori og forskningsetikk (8 studiepoeng, beskrevet i vedlegg 2 – side 6- 8 - i den opprinnelige søknaden) til et fornyet obligatorisk kurs med tittelen ”Kurs i vitenskapsteori, metodologi og forskningsetikk”. Kurset

er nå dimensjonert til 4 studiepoeng i en del som ”behandler noen aktuelle vitenskapsteoretiske og – filosofiske posisjoner, retninger eller temaer” og 4 studiepoeng i en del som ”tematiserer kvalitative og kvantitative metoder”. Dette kurset har ikke en tilfredsstillende utforming hva angår dimensjonering og formulering av læringsmål og kurslitteratur. 4 studiepoeng som skal gi grunnlag til å lese om ”noen aktuelle vitenskapsteoretiske og – filosofiske posisjoner, retninger eller temaer”, er forholdsvis snautt sammenliknet med tilsvarende andre PhD-programmer.²

Kurslitteraturen i den førstnevnte delen er angitt side 7 i vedlegg 2 i søknaden anses å være akseptabel, mens pensumlitteraturen i del 2 anses ikke å være adekvat for et doktorgradsstudium. 95 % av den oppgitte pensumlitteraturen (*Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches. Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches* skrevet av Larry Christensen & Burke Johnsen) er - i følge forfatterne og forlaget - “a comprehensive introductory research methods textbook for upper level undergraduate and graduate students.”³ Dette kan komiteen absolutt ikke akseptere.

Komiteen mener også at Høgskolen i Hedmark må gjøre bedre rede for hvilken type kompetanse i kvantitative metoder kurset skal bidra til gjennom dette obligatoriske kurset, enn det som er gitt i høgskolens kursbeskrivelse. Komiteen er av den oppfatning at delkursets dimensjonering (4 studiepoeng) ikke kan bidra til at studentene oppnår ”en grundigere kjennskap til kvalitative og kvantitative metoder”. Når hele seks studiepoeng skal gis til avhandlingsseminar og faglig formidling, virker dette kursets volummessige dimensjonering ikke godt begrunnet. Kursdelen i et PhD-studium skal tilgodese den bredde som trengs for å oppnå et ”forskertifikat”. Etter komiteens mening kan problemet løses gjennom et tillegg i reglementet som klargjør at det skal være en individuell prøving av de kursene som skal inngå i programmet. Denne prøvingen må være relatert til den kompetansen som den individuelle stipendiaten gjør rede for ved opptak et PhD-programmet. For stipendiater som har en god kompetanse i både kvantitative og kvalitative metoder fra sine masterstudier, kan det nye, oversiktlige kurset være tilstrekkelig, mens stipendiater som mangler erfaring med å bruke kvantitative metoder skulle kunne pålegges å lese et valgbart kurs der kvantitative metoder inngår. Vi minner om at masterstudiene som det rekrutteres fra, har forholdsvis få studiepoeng

² Komiteen har samtidig merket seg at Høgskolen i Hedmark opprettholder ”Avhandlingsseminar og faglig formidling” dimensjonert til 6 studiepoeng. Det virker noe ute av proporsjon at ”presentasjoner” etc. skal ha så mye som seks studiepoeng.

³ Sitert etter: <http://www.sagepub.com/books/Book233390?contribId=536639&#tabview=title>

i kvantitative metoder. Spørsmålet om forkurs eller lignende også kan være påtrengende for studenter som mangler adekvate forkunnskaper (samsvarende med Lund & Christophersen 1999 og Kleven et al. 2002 som Høgskolen i Hedmark selv oppgir).

Komiteen mener også at formuleringen av læringsmålet ("ha innsikt i kvalitative og kvantitative metodetilnæringer og kunne vurdere bruken av dem i utforskning av ulike problemstillinger innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag") ikke er adekvat for dette kurset, gitt dets beskrivelse, dimensjonering og oppgitte kurslitteratur. Kurset må derfor omarbeides.

Konklusjon

Kriteriet anses ikke som oppfylt.

§2-3 (1), 5 Planen skal vise studiets/stipendprogrammets forankring i kjerneområder som kan identifiseres i en internasjonal sammenheng

Beskrivelse

Den sakkyndige komiteen konkluderte 22.10.2010 med at kriteriet ikke var oppfylt:

"Høgskolen i Hedmark har ikke på en tilstrekkelig klargjørende måte redegjort for hvordan studiet generelt kan identifiseres i internasjonal sammenheng. På den annen side er det gjort forsøk på å redegjøre for hvordan noen kjerneområder (for eksempel musikk i vedlegg 4) kan identifiseres i internasjonal sammenheng. Komiteen mener det vil være fullt ut mulig å klargjøre hvordan alle de aktuelle kjerneområdene forholder seg til lignende vitenskapelige felter internasjonalt. Dette må det gjøres rede for at kriteriet kan anses som innfridd. En slik drøfting vil kunne bidra til å tydeliggjøre i hvilken grad og på hvilke måter kjerneområdene er eller bør ses som gjenkjennbare 'fag' eller 'fagfordypninger'/ spesialiseringer i en ikke-nasjonal kontekst."

Komiteens vurdering

Komiteen kan konstatere at Høgskolen i Hedmark har gjennomført en rekke endringer i sine kommentarer til komiteens rapport. Det er nå gitt relevante begrunnelser for hvordan studiet generelt kan identifiseres i internasjonal sammenheng. Slik komiteen opprinnelig vurderte kriteriet og søknaden på dette punktet, var det egentlig bare tale om at det ble gitt begrunnede beskrivelser av på hvilke måter studiet og de enkelte kjerneområdene forholdt seg til internasjonale, tilsvarende disipliner og fagdanninger. Komiteen har ikke vært skeptisk til hvorvidt det faktisk fantes sammenlignbare og gjenkjennelige fagområder internasjonalt. Når

det er sagt, bør det sies at forskning på lærerutdanningsfag (og deres didaktikker) i Europa har vært preget av et nasjonalt snarere enn et internasjonalt perspektiv og at de relevante tendenser Høgskolen i Hedmark nå peker på ovenfor, fortsatt er relativt svake, f.eks. i forhold til internasjonalt samarbeid innen forskning i tilknytning til matematikdidaktikk og pedagogikk/ "education". Komiteen vil (fortsatt) understreke at Høgskolen bør kunne øke sitt internasjonale engasjement og samarbeid på disse områdene.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.

§2-3 (1), 6 Planen skal beskrive studiets/stipendprogrammets faglige/kunstneriske mål, opptaksgrunnlag og hva studiet/stipendprogrammet kvalifiserer til.

Beskrivelse

Den sakkyndige komiteen konkluderte 22.10.2010 med at det nevnte kriteriet ikke var oppfylt: "Studiets mål og hva det kvalifiserer for er tilfredsstillende og klart beskrevet, men opptaksgrunnlaget for studiet er ikke tilfredsstillende beskrevet og må presiseres. Det må dokumenteres prinsipper for opptak til doktorgradsstudiet. Det må tydeliggjøres hvilke formelle forkunnskapskrav som gjelder ved opptak til de fem innretningene."

Komiteens vurdering

Høgskolen i Hedmark har i sine kommentarer gjort visse endringer i teksten som beskriver opptaksgrunnlag. Komiteen finner at de to presiseringene, obligatorisk kombinasjon av lærerutdanning og de angitte fag under punkt A, samt skillet mellom to ulike opptaksgrunnlag, A og B er klargjørende. Når det gjelder RLE, så er dette så vidt vites ikke et eget masterstudium noe sted. Her vil en derfor sannsynligvis kunne få søkere med hovedfag eller master i enkeltemnene eller i kombinasjoner av disse, og som bare delvis vil dekke RLE. Det kan gjelde søkere med religionshistorie, kristendomskunnskap, teologi eller fra kombinerte masterutdanninger. Begrepet RLE som betegnelse (på det aktuelle utdanningsnivået) er derfor mindre relevant og kanskje ikke egnet som kriterium.

Etter komiteens vurdering kan imidlertid opptakskriteriene komme til å være utilstrekkelige for de som eventuelt tas opp etter særskilt vurdering. For det første brukes det først to kriterier

for kvaliteten på søkerens faglige utdanning: *Søkeren må ha en sterk faglig bakgrunn* (vår understrekning) og så formuleringen (skal) (...) *normalt være B eller bedre*. Når det dernest åpnes for inntak av søkere med svakere opptaksgrunnlag, virker modaliteten *må* i det første kriterium for sterk eller dels inkonsekvent.

Det som kan være litt mer problematisk, er at opptakskravene ikke bruker en nøkkelterm som *relevans*. Gjennom bruk av f.eks. adjektivformen *relevant* vil en opptakskomite kunne veie søknadenes innretning mot studiets intensjon. For søkere under A og B er i og for seg didaktisk eller fagdidaktisk vinkling innført som kriterium, men for de som eventuelt tas opp på særskilt grunnlag, kan det forholde seg annerledes. Det er ikke urimelig å tenke seg at søkere med mindre relevant utdanningsbakgrunn i neste omgang som ferdige kandidater kan komme til å kunne legitimere eller kompensere en lite relevant bakgrunn som søkere til faglige stillinger i lærerutdanning. Det kan f.eks. dreie seg om en ren fagutdanning i kombinasjon med en bare delvis relevant Ph.D.

Samlet kan en si at søknaden nå er klart klarere på hvem som bør tas opp, men at opptakskravene ikke like lett vil kunne håndtere spørsmålet om hvilke søkere som *ikke* bør tas opp. Beskrivelsene av opptaksbetingelser kan fortsatt bli klarere. Det er ikke gitt hvorvidt kriteriet for godkjenning er oppfylt. Men på den annen side er kanskje ikke manglene nå av en slik karakter at kravet alt i alt ikke skal føre til godkjenning.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.

§2-3 (2), 3 Institusjonen skal ha ansatte i hovedstilling med kompetanse innenfor det som regnes som kjerneområder for studiet/ stipendprogrammet.

Beskrivelse

Den sakkyndige komiteen konkluderte 22.10.2010 med at kriteriet ikke var oppfylt: ”Det må dokumenteres professorkompetanse også i de to siste kjerneområdene engelsk og RLE.”

Komiteens vurdering

Spørsmålet om hvordan en forskrift skal tolkes kan vurderes ut fra tidligere vurderingspraksis i saker NOKUT har hatt til behandling, samt i en fortolkning av forskriftens ordlyd. Etter fornyet vurdering er komiteens oppfatning nå at vurderingen av at kriteriet ikke er innfridd (nevnt i forrige rapport) kan frafalles ettersom det er i dette kriterium ikke et uttalt kompetansekrav i forbindelse med ansatte i hovedstilling innenfor kjerneområdene i studiet. Kravet til at institusjonen skal ha ansatte i hovedstilling innen kjerneområder kan dermed ansees som oppfylt ut fra den foreliggende dokumentasjon.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.

§2-3 (6) Institusjonen skal redegjøre for hvordan doktorgradsstudiet/ stipendprogrammets kvalitetssikres i institusjonenes system for kvalitetssikring.

Beskrivelse

Den sakkyndige komiteen konkluderte 22.10.2010 med at det ovenfor nevnte kriteriet ikke var oppfylt: ”Det må redegjøres nærmere for hvordan doktorgradsprogrammet kvalitetssikres i institusjonens system for kvalitetssikring.”

Komiteens vurdering

Høgskolen i Hedmark har vedlagt en redegjørelse for kvalitetssikring av doktorgradsprogrammet. Redegjørelsen omfatter i alt ni punkter:

1. *Ansvar og roller*, herunder beskrivelse av ansvarsområder for det sentrale PhD-utvalget, for Programutvalgene for de enkelte PhD-programmer, samt for veileder, stipendiat og instituttleder.
2. *Sentrale dokumenter* som omfatter studieplan, forskrift, reglement, forskningsetiske retningslinjer, samt en veiledning for doktorgradsstudier ved HiH – den siste er under forberedelse.

3. *Kvalitetssikring av kursene* som realiseres gjennom midtveis- og/eller sluttevalueringer av de enkelte kursene, samt gjennom høyskolens studieevalueringssystem.
4. *Halvårlig rapportering av PhD-stipendiatenes fremdrift* – en skriftlig rapportering foretatt av stipendiat og veileder på et skjema som skal utarbeides på et senere tidspunkt.
5. *Medarbeidersamtaler*, dvs. samtaler mellom stipendiat og instituttleder som gjennomføres en gang om året.
6. *Forskningsveiledning*, herunder valg av hoved- og biveileder, samt veilederes oppgaver under PhD-forløpet.
7. *Midtveisevaluering av avhandlingsarbeidet* i form av ekstern respons på stipendiatens skriftlige og muntlige fremleggelse.
8. *Stipendiatenes medbestemmelse* gjennom et stipendiatforum for det enkelte PhD-program.
9. *Evaluering av PhD-programmet*. Det er høyskolens sentrale PhD-utvalg skal følge opp og kvalitetssikre PhD-programmene etter en plan som utarbeides som ledd i høyskolens arbeide med studieevalueringer.

Høgskolen anfører at redegjørelsen må kunne gi anledning til å vurdere kriteriet som oppfylt. Dette er komiteen enig i.

Konklusjon

Kriteriet er oppfylt.